

Zhezu Kirisi wi kagala

NAGAWA

Zhan wi na

Sewe wi nawa senre

Zhezu wi pitunjo Zhan wo wila ki sewe na wi pye maa torogo Azi tara legiliziye kolshyen yeri. Nala wo ni, pe maa ki tara ti yinri Turiki. Wila ki sewe na wi yonlgo Zhezu wi sengolo ki yegele cenme ngele ka toro ke kosaga yeri. Ki wagati wi ni, Dromu tara wunlumbolo to wila pye na jaa paa wi gbogo paa Yenjele la yen. Tagafenne mbele pa je mbege pye pa jolo jenge pe tagawa pi kala na, een fo pele la pye wa ki kotogo sila pye pe ni mbe je. Zhan wo jate pa wi yigi maa le kaso wa lgo fugo tara nda pe yinri Patimosi ti ni, naa wila pye na Yenjele senre ti yari ki kala na (1.9). Dromu tara fannga fenne pa ki lgo fugo tara ti pye paa pe kaso yen. Pa we Fo Zhezu wila wi yee naga wa Zhan wi na yariyanra ta ni, mee wi pye ma yo yaraga nga fuun wi yan, wigi yonlgo.

Wa sewe wi ni, Zhan wi para tegere yaara, naa kacen kagala konaa yaara yanlere senre na. Ki yaara ti ni fuun naa ti koru wi. Paa yege nagawa yen, jirige ki ni, kolshyen wo yen na para nga kigi yee yon fili ko senre na. Kogoloni wo yen na para nga kii ki yee yon fili ko senre na. Yarifige ko yen na para cew tawa senre na. Yariyenge ko yen na para jogwo pyewe senre na. Kogje wo yen na para tipege fannga yaara ti yen ma gbogolo laga nga na ko senre na. Yarifelege ko yen na para Sotanla yinne lo senre na, a wongala pe pye wi tunmbyeele.

Sewe wi nawa senre ti gbou yen yariyanra nda ti yen na para goto kagala koro senre na. Ki yariyanra ti yen naga nari paa yege nga na lere na wi yen tagawa ni pe yaa kaa jolo, paa yege nga na leele jolofenne pe yaa ka ye jolgo konaa paa yege nga na mbele pe taga Yenjele lo naa Zhezu Kirisi wi na pe yaa ka sho.

Laga sewe wi ni, Zhan wi yen naga yuun tagafenne pe kan fo Zhezu wi se mo, wi yaa songoro mbe pan mboo woolo pe sho, mbe si nga kii daga Yenjele ca wunluwo pi ni ki tongo.

Wa sewe wi go kongbannga ki ni, Zhan wi yen naga yuun we kan paa yege nga Zhezu wila wi yee naga wi na. Mbe taga le ko na, wi sewe wi yen ma kon ma yiri konsagboro kolshyen. Konsagbogo nungba nungba pyew ki yen ma kon ma yiri konsara kolshyen fun. Sewe wi konsagboro kolshyen ti nda:

1. Sewe le kolshyen mbele pa torogo Azi kinda legiliziye pe yeri (2--3)

2. Sewe wi tegere kɔɔshyen re (4.1--8.6)
3. Mbaanra kɔɔshyen (8.7--11.19)
4. Kacen kagala tugbɔngɔɔ kɔɔshyen (12--15)
5. Yenjele li nanjbanwa wɔjenjele kɔɔshyen (16)
6. Kagala kɔɔshyen Babilɔni cagbɔgɔ ki wogo na (17.1--19.10)
7. Yariyanra kɔɔshyen punjo woro dunruya kɔgɔ konaa Zheruzalemu ca fɔnjo ki wogo na (19.11--22.5)

Wa sewe wi kɔsaga, Zhezu wi yɔn fɔɔ le ma yo fɔ: «Ee, sanni jenri mila paan.» Tagafenne pege sho pe yo fɔ: «Anmiina, ta paan we Fɔ Zhezu.»

Sewe wi yen ma kɔɔnɔ yege nga na

Sewe wi lesaga senre 1.1-8

Zhezu wi yen wa legiliziyɛ kɔɔshyen pe sɔgɔwɔ 1.9-20

Sewe mbele paa torogo Legiliziyɛ kɔɔshyen pe yeri 2--3

Wunluwa jɔngɔ, naa selege sewe nga pe ma migi konaa Simbapyɔ 4--5

Tegere kɔɔshyen 6.1--8.1

Mbaanra kɔɔshyen 8.2--11.19

Kacen kagala kɔɔshyen 12.1--15.4

Yenjele li nanjbanwa wɔjenjele kɔɔshyen 15.5--16.21

Babilɔni ca ki tɔngɔwɔ konaa Zheruzalemu ca fɔnjo 17.1--22.5

Senre punjo woro konaa duwaw senre 22.6-21

Sewe wi yɔnɔgɔ go

1 ¹Kagala njele Zhezu Kirisi wi naga ke yen laga ki sewe nga wi ni. Yenjele ligi kan wi yeri wi ke naga, janjo sanni jenri nga ki daga mbe pye wigi naga wi tunmbyeele pe na. Kirisi* wila wi mɛrege* wa tun wi tunmbyee Zhan wi yeri, a wi saa ke naga wi na. ²Kagala njele fuun Zhan wi yan wi ke yege yo. Wi yen na Yenjele li senre to naa kaselege nga Zhezu Kirisi wi naga ti sereya wi yuun lagame. ³Lere nga wi yen naga sewe nga wi kara, naa mbele pe yen na Yenjele li senyoro nda ti nuru, ma nda ti yen ma

yɔnɔgɔ ti yigi na tanri ti na, ferewe yen pe woo! Katugu ti kagala ke yaa pye mbe yɔn fili sanga nga ni wi yɔngɔ.

Sharaga nga Zhan wila kan legiliziyɛ kɔɔshyen pe yeri

⁴Mi Zhan mila ki sewe nga wi torogi legiliziyɛ kɔɔshyen mbele pe yen wa Azi kinda wi ni pe kan. Yinme naa yeyinje ti kan ye yeri ti yiri wa Yenjele li yeri, lo na li yen wa, lo na laa pye wa konaa lo na li yen na paan we; ti kan ye yeri naa ti yiri wa yinjele kɔɔshyen njele ke yen wa li wunluwa* jɔngɔ ki yege sɔgɔwɔ ke yeri. ⁵Ti kan

ye yeri ti yiri wa Zhezu Kirisi wi yeri, wo ɲa wi yen serefo ɲa wi yen senre nunɓba yofɔ we, wo wì pye konɓbanɲa ma yen ma yiri wa kuulo pe sɔɓɔwɔ, wo wi yen tara na wunlumbolo pe Wunluwɔ.

We yen maa ndanla, a wì we kapere ti laga we na wi kunwɔ kasanwa pi ni, ⁶ma we tege we pye wunluwɔ naa saraga wɔfenne* waa tunɲgo piin wi To Yenɲele li kan. Gbɔɓɔwɔ naa yawa pi pye Zhezu Kirisi wi woo fɔ sanga pyew! Anmiina*.

⁷Ye wele, wila paan wa kambaara† ti ni! Leele pe ni fuun pe yaa kaa yan, ali mbele pàa wi sun njanraɓa ki ni. Tara na cengele woolo pe ni fuun pe yaa kaa kafɔnnɔ waa wi kala na. Ee, ki yaa ka pye ma†! Anmiina.

⁸We Fɔ* Yenɲele ligi yo ma yo fɔ: «Mi yen Alifa* naa Omɛnɓa*.» Lo li yen Yawa pi ni fuun fɔ, lo na li yen wa, lo na làa pye wa konaa lo na li yen na paan we.

Kirisi wila wi yee naga Zhan wi na

⁹Mi Zhan, mi yen ye sefo, wa we gbogolomɔ pi ni Zhezu wi ni. Mi yen na jɔɓ ye ni ja, ma pye ye ni ja wa wunluwɔ pi ni konaa maga kun na yɛɛ ni na singi ye ni ja. Pàa na yigi ma kari na ni wa loɓɔ fugo* ɲga pe yinri Patimɔsi ki

na, Yenɲele senre to naa Kirisi wi sereya ɲa mila yo ti kala na. ¹⁰We Fɔ wi pilige† ki ni, a Yinnekpoyi li si ye na ni, a mì si magala gbɔɓ la logo wa na punɓo na paa mbanlaga magala yen. ¹¹Làa pye na yuun fɔ: «Iɓga maa yaan ki yɔnloɓɔ sewe na maa torogo ki legiliziye kɔɓshyen mbele pe kan: Efezi, naa Simirini, naa Perigamu, naa Tiyatiri, naa Saridi, naa Filadelifi konaa Lawodise.»

¹²A mì si kanɓga ma wele mbe ɲa wila para na ni wi yan. Mì kaa kanɓga ma wele, a mì si te fitanlaye kɔɓshyen yan. ¹³A mì si yaraga yenwege ka yan wa fitanlaye kɔɓshyen pe sɔɓɔwɔ, kila pye paa senwee pyɔ yen. Derege titɔnloɓɔ la pye wi na ma gbɔn fɔ wa wi tɔndanra ti na. Te kurusijara la pye ma pɔ wi kotogo ki na maa maga. ¹⁴Wi yinzire tila pye ma filige wi na paa sumbyɔ sifire yen, nakoma paa yaara nda pe yinri nezhi† ti yen. Wi yengele kàa pye na yiin paa kasɔn yinne yen. ¹⁵Wi tɔndanra tila pye paa tuguyenre yen, nda pè le kasɔn gbɔɓɔ ni mari pe, a tì yɔn na yengele. Wi magala làa pye paa tɔnɓɓɔ tinme yen†. ¹⁶Wɔnɓɓɔ kɔɓshyen la pye wa wi kalige ki ni. Tokobi piyembye yɔn shyen taan woo la pye na yinrigi wa wi yɔn. Wi yege kila

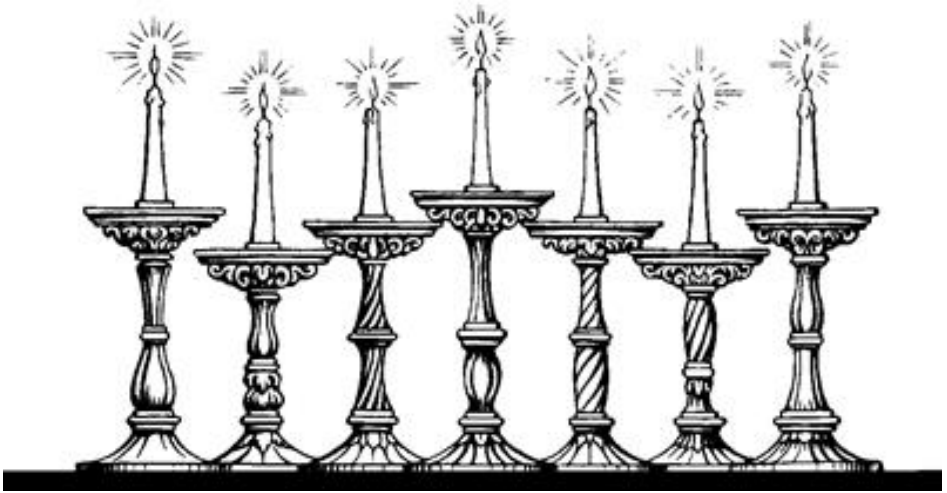
†1.7: Dani 7.13.

†1.7: Zaka 12.10.

†1.10: Pilige ɲga senre pè yo ko ki yen we Fɔ wi cɛnpilige ye.

†1.14: Nezhi wi ma pye ma filige paa tisaga sinndeere yen.

†1.15: Dani 7.9-13; 10.6.

Fitanlaye kólshyen (Naga 2.1)

pye na yengele paa yónb ki yen,
 na ki kaa yinrigi ñgbanga we.
¹⁷Naa míla kaa wí yan, a mí si
 to le wí nǎǎ ma pye paa gboo
 yen. A wí suu kalige ki taga na
 na ma yo fɔ: «Ma kaa fye! Muwi
 mi yen kónǎǎ naa púnǎǎ.
¹⁸Mi yen yinwege na. Míla ku, éen
 fɔ, koonǎ yínǎ, mi yen yinwege
 na fɔ sanga pyew. Mí yawa ta
 kunwɔ po naa kuulo tara* ti na.
¹⁹Ki kala na, kagala ñgele maa
 yaan, naa ñgele kaa piin yínǎ, naa
 ñgele ke yaa ka pye púnǎ na, ma
 ke yónǎǎ. ²⁰Wónǎǎ kólshyen
 ñgele maa yaan wa na kalige ki
 ni, naa tɛ fitanlaye kólshyen pe
 ni, ti ñgundo wí kɔwɔ woo ña we:
 Wónǎǎ kólshyen koro ke yen
 legiliziyé kólshyen pe méréǎǎ*
 wele. Fitanlaye kólshyen poro pe
 yen legiliziyé kólshyen wele.»

**SÉWÉÉLE KÓLŠHYEN
 MBELE PAA PYE
 MA TOROGO**

2--3

**Senre nda tila yónǎǎ ma torogo
 wa Efezi ca legilizi wi kan**

2¹«Séwe yónǎǎ maa torogo
 Efezi ca legilizi* méréǎǎ*† wi
 kan maa pye fɔ: ña wí Wónǎǎ
 kólshyen ke yigi wa wí kalige ki ni,
 na tanri wa tɛ fitanlaye kólshyen
 pe sǎǎǎ, wí yen naga yuun ma
 yo fɔ: ²Mɔw kapyegele ke jɛn, naa
 ma tunǎǎ ki ni konaa kagala ñgele
 maa kunni ma yɛɛ ni ke ni. Migi
 jɛn ma yo ma se ya mbe lepeepe
 pe kagala ke kun ma yɛɛ ni. Mbele
 pe maa pe yɛɛ piin ma yo pe yen
 pitunmbolo*, ma si yala pe woro

†2.1: *Méréǎǎ*: Wo wí yen ña wí yen ma cen legilizi wi go na.

ma, mà pe wa ma wele ma pe yan pe yen yagboyoolo. ³Ma maa kagala kunni ma yee ni, mà jòlò na mege ki kala na, mee si te. ⁴Èen fò, mi yen nòò jeregi, katugu mila pye mòò ndanla faa yee nga na, màga yaga. ⁵Ki kala na, mà yiri laga nga na ma to, ma nawa to ki na, ma ma kapere ti jen mari yaga, maa ma kapyegele kongbanngala ke piin. Na mee ma kapere ti jen mberi yaga, mi yaa pan ma kòrògò mbòòn fitanla wi le mboo wò wa wi tegeesaga. ⁶Ma si yala, nga ko yen ma yeri mbòòn sòn ki na: Nikolayitiye* pe kapyegele ke yen nòò mbenge paa yee nga na ke yen nala mbenge we.

⁷«Yinnekpoyi li yen na nda yuun legiliziye pe kan, nungbogolo ka pye ña na, wi ke jan wila ti nuru jenge! Ña ka cew ta, yinwege tige nga ki yen wa Yenñele li lajenge* ki ni, mi yaa ki pyò wa kan wi yeri wuu ka†.»

Senre nda tila yònlògò ma torogo wa Simirini ca legilizi wi kan

⁸«Sewe yònlògò maa torogo Simirini ca legilizi merege* wi kan maa pye fò:

«Ña wi yen kongbanña naa pungefò, wo ña wila ku ma songòò ma yen ma yiri, wi yen naga yuun ma yo fò: ⁹Mòò jòlògò naa ma fyònwò pi jen, èen fò, kaselege ko na, ma yen penjagbòò fò. Mbele pe yen na pe yee piin ma yo pe yen Zhufuye*, ma si yala pe woro

Zhufuye, pe yen nòò mege ki jogo yee nga na mìgi jen. Pe yen Sòtanla wo sherigo* woolo. ¹⁰Ma kaa fyee jòlògò nga ki yaa ma ta ki na. Ye wele, Sòtanla wi yaa ye wa mbe wele, mbe ye pele le kaso. Ye yaa jòlò mbe gbòn piliye ke. Ma pye tagawa ni fò sa gbòn ma kunwò pi na, pa mi yaa yinwege wunluwò* njala li kan ma yeri.

¹¹«Yinnekpoyi li yen na nda yuun legiliziye pe kan, nungbogolo ka pye ña na, wi ke jan wila ti nuru jenge!

«Ña ka cew ta, kunwò shyen woo pi se ka gbòn wi na.»

Senre nda tila yònlògò ma torogo wa Perigamu ca legilizi wi kan

¹²«Sewe yònlògò maa torogo Perigamu ca legilizi merege wi kan maa pye fò:

«Tokobi piyembye yòn shyen taan woo wi yen ña yeri, wi yen naga yuun ma yo fò: ¹³Ma censaga mìgi jen, ko ki yen wa laga nga Sòtanla wi wunluwò jòngò ki yen we. Mà koro ma mara na na, mee tagawa mba mà taga na na pi je, ali sanga ña ni na serefò Antipasi ña wi yen tagawa ni pàa wi gbo wa ye yeri, wa laga nga Sòtanla wi yen ma cèn we. ¹⁴Èen fò, mila ma jeregi kagala kele kala na. Leele pele wa ma ni mbele pe yen na tanri Balamu* nagawa senre ti na. Balamu wo wila pye na Balaki* wi nari ma yo wigi pye yee ka na Izirayeli* woolo pe ta

†2.7: Zhene 2.9; 3.24.

pe to kapege paa yarisunndo kara kaa, paa keenre piin[†]. ¹⁵ Ki pyelomɔ nunɔba pi na, mboro fun, leele pele wa ma yeri fun, mbele pe yen na tanri Nikolayitiye* nagawa senre ti na. ¹⁶ Ki kala na, ma kapere ti jen mari yaga, nakoma sannu jenri mi yaa pan ma korɔɔ mbe malaga gbɔn ki leele pe ni tokobi na wila yinrigi wa na yɔn wi ni.

¹⁷ «Yinnekpoyi li yen na nda yuun legiliziyee pe kan, nunɔbogolo ka pye na na, wi ke jan wila ti nuru jenge!

«Ja ka cew ta, mane* na wi yen ma lara, mi yaa wi kan wi yeri. Mi yaa sinndelifige kan wi yeri, nga mege fonɔɔ yen ma yɔnɔɔ ki na. Lere kpe sege mege ki jen ndee ki tafɔ wo.»

Senre nda tila yɔnɔɔ ma torogo wa Tiyatiri ca legilizi wi kan

¹⁸ «Sewe yɔnɔɔ maa torogo Tiyatiri ca legilizi merege wi kan maa pye fɔ:

«Yenjele li Pinambyɔ we, wo na wi yengele ke yen na yiin paa kasɔn yinne yen, a wi tɔndanra ti yen paa tuguyenre[†] yen, nda tila yengele we, wi yen naga yuun ma yo fɔ: ¹⁹ Mɔɔ kapyegele ke jen, mɔɔ ndanlawa pi jen, naa ma tagawa, naa ma tunmbyege konaa

kagala ngele ma maa kunni ma yee ni ke ni. Migi jen ma yo kagala ngele maa piin yingɔ, kɛ lege ma we konɔbanɔgala ke na. ²⁰ Een fɔ, mila ma jeregi nga na ki nga: Jele Zhezebeli maa yaga wa ma yee yeri, wo na wila wi yee piin ma yo wi yen Yenjele yɔn senre yofɔ* we, a wila na tunmbyelee pe nari na pe punngu, jango paa keenre piin, paa yarisunndo[†] kara kaa. ²¹ Mi wagati kan wi yeri wi ta wuu kapere ti jen wiri yaga, een fɔ, wi woro na jaa mboo keenre pyege ki jen mbege yaga. ²² Ki kala na, mi yaa wi sinɔge yama sorondo na. Mbele pɔɔ ta jele, mi yaa jɔɔɔ gbɔɔ wa pe na fun, na pee pe katijangara nda pɛ pye wi ni ti jen mberi yaga we. ²³ Mi yaa wi piile pe gbo. Pa kona legiliziyee pe ni fuun pe yaa kaga jen mbe yo fɔ *muwi mi maa senwee piile pe jatere naa pe nawa kagala ke cancan na wele. Mi yaa ka ye ni fuun nunɔba nunɔba ye sara mbe yala ye kapyegele ke ni*[†].

²⁴ «Een fɔ, yoro Tiyatiri ca legilizi woolo sanmbala wele, ye woro na tanri ki nagawa senre ti na, yee si nga ki leele pe maa yinri «Sotanla wi ngundo kagala» ke jen. Mi yen naga yuun ye kan fɔ mi se tuguro[†] ta yege taga ye go na naa. ²⁵ Een fɔ, nga ye ta makɔ, yege yigi jenge fɔ

[†]2.14: Nɔmbu 31.16; 25.1-2.

[†]2.18: Dani 10.6.

[†]2.20: 1 Wunlu 16.31; 2 Wunlu 9.22.

[†]2.23: Zhere 17.10.

[†]2.24: *Mi se tuguro ta yege taga ye go na naa*: Ko korɔ wo yen fɔ mi woro na yerewe senre ta yege kaan ye yeri naa yaa tanri ti na.

mbe sa pan. ²⁶⁻²⁸Ɔa ka cew ta mbe koro mbaa nga mila jaa ki piin fɔ sa gbɔn wa ki kɔsaga ki na, pa mi yaa yawa mba mi jate mi ta na To wi yeri pi kan wi yeri, mbe yawa kan wi yeri wi cɛn cɛngele ke go na. *Wi yaa kaa ke yege sinni tugurɔn kanngala ni, paa yege nga na pe ma cɔɔ yaari we.* Pa mi yaa lalaaga wɔnnɔ*† li kan ma yeri fun.

²⁹«Yinnekpoyi li yen na nda yuun legiliziyɛ pe kan, nunɔgbogolo ka pye ɲa na, wi ke jan wila ti nuru jɛnɔe!»

Senre nda tɪla yɔnlɔɔ ma torogo wa Saridi ca legilizi wi kan

3¹«Sewe yɔnlɔɔ maa torogo Saridi ca legilizi* mɛrɛge* wi kan maa pye fɔ: Yɛnɔele li yinɔgele kɔlɔshyen koro naa wɔnɔɔɔlɔ kɔlɔshyen ke yen ɲa kee, wi yen naga yuun ma yo fɔ: Mɔɔ kapyegele ke jɛn. Migi jɛn ma yo mɔ mɛge ta, a leele paa ki yuun ma yo ma yen yinwege na, ma si yala mɔ ku. ²Ma yeɛ yigi, ki sanɲga ɲga kɪ koro ma yeri na jaa mbe ku, ma fanɲga le ki ni, katugu miɲi wele maga yan ma kapyegele ke woro ma yɔn fili na Yɛnɔele li yege na. ³Ki kala na, nagawa senre nda mɔ ta, mɔri logo yege ɲga na, ma

ma yeɛ nawa to ki na. Ti yigi, mɔɔ kapere ti jɛn mari yaga. Na mɛɛ ma yeɛ yigi, pa mi yaa pan mbɔɔn fo paa yoo yen. Mi yaa pan sanga ɲa ni ma soo jɛn. ⁴Konaa ki ni fuun, leele pele jɛnri yen ma yeri wa Saridi ca, mbele pee pe yaripɔɔ ti pye ti cɛn fyɔnɔɔ* ni†. Pe yaa ka pinle mbaa tanri na ni yaripɔɔ fire ni pe na, katugu kɪ daga pe ni. ⁵Ɔa ka cew ta, pa wi yaa ka yaripɔɔ fire le ki pyelɔmɔ mba pi na yeɛn we. Mi se kaa mɛge ki gbo mbege wɔ wa yinwege sɛwɛ† wi ni. Pa mi yaa kaga yo mbege filige na To wo naa wi mɛrɛgeye pe yege na mbe yo ki lere wi yen na woo.

⁶«Yinnekpoyi li yen na nda yuun legiliziyɛ pe kan, nunɔgbogolo ka pye ɲa na, wi ke jan wila ti nuru jɛnɔe!»

Senre nda tɪla yɔnlɔɔ ma torogo wa Filadelifi ca legilizi wi kan

⁷«Sewe yɔnlɔɔ maa torogo wa Filadelifi ca legilizi mɛrɛge wi kan maa pye fɔ:

«Ɔa wi yen kpoyi* ma pye kaselege fɔ, *wo ɲa wunlunɔɲa Davidi lakile* †wi yen wi yeri, wo ɲa wi yaa go ki yɛnɔe lere kpɛ se ya mbege tɔn, wo ɲa wi yaa go ki tɔn lere kpɛ

†2.26-28: *Lalaaga wɔnnɔ* na li yaa kan pe yeri ko yen naga nari ma yo pe yaa yawa kan pe yeri; Yuuro 2.9.

†3.4: Ko kɔɔ wo yen fɔ pe tangalɔmɔ pi yen ma sin.

†3.5: Eki 32.33.

†3.7: *Davidi lakile*: Ko senre to yen naga nari ma yo fanɲga ki yen Zhezu wi wogo mbaa ɲa wi daga mbe ye, nakoma ɲa wii daga mbe ye wa Zheruzalemɔ fɔnɔɔ wi ni pe kɔɔsi.

se ya mbege yenge†, wi yen naga yuun ma yo fɔ: ⁸M̀̀̀̀ kapyegele ke jen. Migi jen ma yo ma fannga ki kologo, konaa ki ni fuun, màla senre ti yigi na tanri ti na, mee je na na. Wele, mi kɔrɔ yenge ma kan wa ma yege, nga lere kpe se ya mbege tɔn. ⁹Wele, mbele pe yen Sɔtanla wi sherigo* woolo nee finlele ma yo pe yen Zhufuye*, ma si yala pe woro Zhufuye, nga mi yaa pye pe na ki nga: Mi yaa pe ngbanga pe pan pe kannguuro kan ma jegele pɔɔn gbɔɔ. Pe yaa kaga jen mbe yo ma yen mala ndanla. ¹⁰Paa màga kun ma yee ni mala senre ti yigi na tanri ti na, ki kala na, jɔlɔɔ wagati ɲa wi yaa gbɔn dunruya wi ni fuun wi na, mbe tara woolo pe ni fuun pe wa mbe wele, mi fun mi yaa kɔɔn shɔ ki jɔlɔɔ wagati wi ni. ¹¹Sanni jenri mi yaa pan. ɲga ki yen ma yeri, ki yigi jenge, jango lere kpe ka kɔɔn wunluwa* njala li shɔ ma yeri. ¹²ɲa ka cew ta, mi yaa wi pye tiyala wa na Yenjele li sherigo gbɔɔ* ki ni, wi se wɔ wa naa fyew. Pa mi yaa na Yenjele li mege ki yɔnlɔɔ wi na konaa na Yenjele li ca mege ki ni, ko nga ki yen Zheruzalemu fɔnɲɔ ɲa wi yaa yiri wa naayeri, wa Yenjele li tanla mbe tigi laga we. Pa mi yaa na mege fɔnɲɔ ki yɔnlɔɔ wi na fun.

¹³«Yinnekpoyi li yen na nda yuun legiliziyee pe kan, nungbogolo ka pye ɲa na, wi ke jan wila ti nuru jenge!»

Senre nda tila yɔnlɔɔ ma torogo Lawodise ca legilizi wi kan

¹⁴«Sewe yɔnlɔɔ maa torogo Lawodise ca legilizi merege wi kan maa pye fɔ:

«ɲa pe yinri Anmiina*, wo ɲa wi yen serefɔ ma pye senre nungba yofɔ naa kaselege fɔ, wo ɲa wi yen yaara nda fuun Yenjele li da ti nɔɔ lefɔ, wi yen naga yuun ma yo fɔ:

¹⁵M̀̀̀̀ kapyegele ke jen, mee yinɲgi mee si weri. Ndeɛ ki pye ma yinɲgi, nakoma ma weri ki jen nala ndanla.

¹⁶Eɛn fɔ, ki kaa pye ma yen paa tɔnmɔ wɔlɔwɔlɔ yen, mee yinɲgi mee si weri, ki kala na, mi yaa ma tuguru wa na yɔn! ¹⁷Katugu ma

maa ki yuun fɔ: Mi yen penjagbɔrɔ fɔ, mi yarijende legere ta jenge, yaraga ka kpe kala woro na na.

Ma si yala, ma sigi jen mbe yo fɔ ma yen tee ma pye yungbɔrɔrɔ naa fyɔnwɔ fɔ, naa witiwaga naa fyɔɔn. ¹⁸Ki kala na, mila ma yeregi

fɔ ma te wa lɔ na yeri, ɲa pè le kasɔn maa pye kpoyi, jango ma pye penjagbɔrɔ fɔ. Ma yariɔrɔ fire lɔ

ma ta maa ma yee poo, jango ma witiwaga ki ka kaa yaan mbe fere wa ma na. Ma yengele were lɔ maa

ti nii wa ma yengele ke ni, jango ma ta maa yaan. ¹⁹Mbele fuun pe yen mala ndanla, mi maa gbanla pe na,

na pe koro. Ki kala na, bala mɔɔ kapere ti jen mari yaga. ²⁰Wele, mi yen ma yere le yeyɔngɔ ki na

na kɔrɔ ki gbɔɔn. Na lere wa kanla magala li logo mbe kɔrɔ ki yenge,

†3.7: Eza 22.22.

mi yaa ye wa wi kɔrɔgɔ mbe li wi ni, wo fun wi li na ni. ²¹Ŋa fuun ka cew ta, mi yaa wi pye wi cɛn na tanla wa na wunluwɔ jɔngɔ ki na, paa yege ŋga na mi fun m̀ cew ta ma cɛn na To wi tanla wa wi wunluwɔ jɔngɔ ki na we.

²²«Yinnekpoyi li yen na nda yuun legiliziyɛ pe kan, nunɔgbogolo ka pye ŋa na, wi ke jan wila ti nuru jɛnɔ!»

WUNLUWɔ JɔNGɔ, NAA SELEGE SEWE ŊA PE MA MIGI KONAA SIMBAPYɔ

4--5

Yenɔjele li gbɔgɔkala wa naayeri

4 ¹Ko puɔngo na, a m̀ si wele, mɛɛ yeyɔngɔ ka yan yenleɔge wa yenɔjele na.

Magala na mila keli ma logo, a l̀ para na ni paa mbanlaga magala yen, a l̀ silan pye fɔ: «Lugu laga, kagala ŋgele ke daga mbe pye ŋgele koro puɔngo na, mi yaa ke naga ma na.»

²Le ki yɔnlɔgɔ ke ni, a Yinnekpoyi l̀ si ye na ni. A m̀ si wele, mɛɛ wunluwɔ* jɔngɔ ka yan wa yenɔjele na. Wa l̀ pye ma cɛn ki wunluwɔ jɔngɔ ki na. ³Ŋa wila pye ma cɛn wa, wi yege cɛnwɛ pila pye na yiin paa sinndeere sɔnɔgbanga woro nda pe yinri zhasipi* naa sariduwani* ti yen. Yaanɔgondi la

pye ma wunluwɔ jɔngɔ ki maga na yiin paa sinndelege ŋga pe yinri emerodi* ki yen. ⁴Wunluwɔ jɔnrɔ nafa ma yiri tijere la pye ma ki wunluwɔ jɔngɔ ki maga. Lelele nafa ma yiri tijere la pye ma cɛn ki wunluwɔ jɔnrɔ ti na, ma yaripɔrɔ fire lele, ma tɛ wunluwɔ njagala kankan. ⁵Yenɔjele yengeleme, naa maganɔgala, naa yenɔjele gbaanra la pye na yinrigi wa ki wunluwɔ jɔngɔ ki na. Fitanlaye kɔlɔshyen la pye na yiin ŋgbanga wa wunluwɔ jɔngɔ ki yege, poro pe yen Yenɔjele li yinɔjele kɔlɔshyen wele. ⁶Wa wunluwɔ jɔngɔ ki yege, yaraga kà la pye wa paa kɔgoje tɔnmɔ yen, mba pi yen ma veri le, ma laga yegeyege paa yaraga ŋga pe yinri kirisitali* ki yen.

Wa wunluwɔ jɔngɔ ki nandogomɔ maga maga ki keɛ ki ni fuun ki na, yaara yenwere tijere la pye wa, yengele legere la pye ti na wa ti yege konaa wa ti puɔngo na. ⁷Yaraga yenwege koɔnɔbanɔga kila pye ma yiri jara kɔrɔgɔ, a ki shyen wogo k̀ yiri napige kɔrɔgɔ, ki taanri wogo ki yege kila pye paa lere yege yen; ki tijere wogo kila pye ma yiri yɔn kɔrɔgɔ, ŋa ẁ yiri sire† na. ⁸Kanwira kɔgɔlɔni kɔgɔlɔni la pye ki yaara yenwere tijere ti nunɔgba nunɔgba pyew ti na, yengele legere la pye ti na wa nawa konaa laga funwa na. Tila pye na yuuro shoo suyi sɔnlɔ naa yembine, na yuun fɔ:

†4.7: Eze 1.10.

*Kpoyi**, *kpoyi*, *kpoyi*, *wo wi yen we Fɔ** *Yenɲele na li yen Yawa pi ni fuun Fɔ†*,
lo na làa pye wa, lo na li yen wa konaa lo na li yen na paan we.

⁹Ɗa wi yen ma cen wa wunluwo jɔngɔ ki na, wo ɲa wi yen yinwege na ƒɔ sanga pyew, sanga o sanga yaara yenwɛrɛ tijɛrɛ ti kaa wi gbogo, mbaa wi sɔnni, mbaa wi shari, ¹⁰ki wagati wi ni, lelelele nafa ma yiri tijɛrɛ pe ma kanɲguuro kan ɲa wi yen ma cen wa wunluwo jɔngɔ ki na wi yeɣɛ sɔgɔwɔ, ma wo ɲa wi yen yinwege na ƒɔ sanga pyew wi gbɔgɔ. Pe ma pe wunluwo ɲjagala ke kɔlɔgi ma ke tege le wunluwo jɔngɔ ki tanla, nɛɛ yuun ƒɔ:

¹¹ «We Fɔ naa we Yenɲele,
 gbɔgɔwɔ naa sɔnmɔ naa
 yawa pi daga ma ni;
 katugu mborɔ mà yaara ti ni
 fuun ti da.
 Ma nandanwa kala lo fanɲa na
 ti da konaa ma pye wa.»

Sewe naa Simbapɔɔ sɛnrɛ

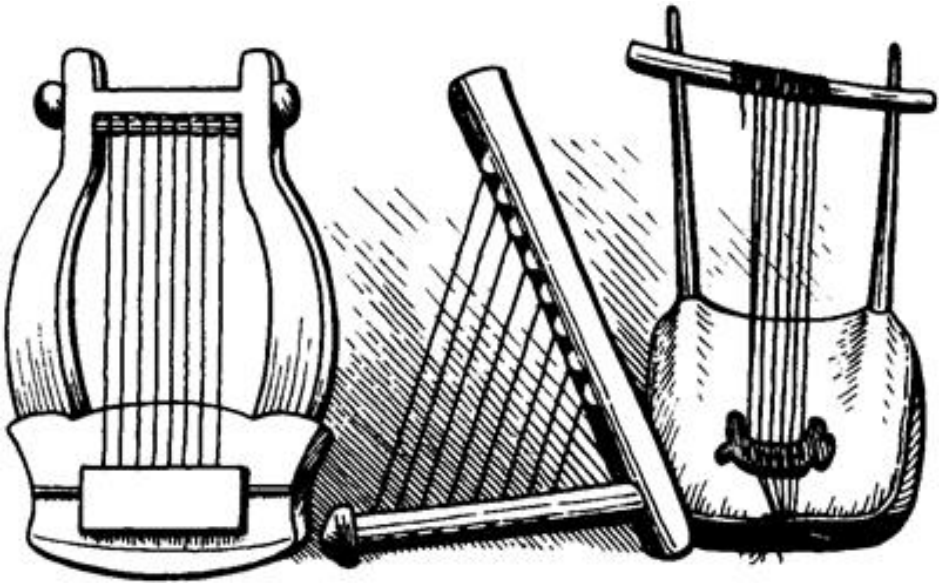
5 ¹Kona, ɲa wila pye ma cen wa wunluwo* jɔngɔ ki na, a mi si sewe yan wa wi kalige keɛ ki ni migisaga. Wi nawa po naa wi punɲo ki ni tila pye ma yɔnlɔgɔ. A pɛ si tegere kɔlɔshyen tege wi na maa tɔn. ²A mi si mɛrege* fanɲgafɔ wa yan, wila pye naga yari magala gbɔlɔ ni na yuun ƒɔ: «Ambɔ ki daga

wi ni wigi tegere nda ti kɔɔnlɔ mbe sewe wi yenge?»

³Ɛɛn ƒɔ, lere kpe sila ta wa yenɲele na, nakoma laga tara na, nakoma wa ti nɔgɔ, ɲa wi mbaa ya mbe sewe wi yenge mbe wele wa wi nawa. ⁴A mi nɛɛ gbele ƒɔ jɛɲge, katugu lere kpe sila ta, ɲa wi daga mbege sewe wi yenge mbe wele wa wi nawa. ⁵Kona, lelelele pe ni, a nuɲgba silan pye ƒɔ: «Ma kaa gbele. Wele, jara ɲa wì yiri wa Zhuda cenle li ni, wo ɲa wi yen wunluwo Ɗawidi† wi setirige pyɔ*, wì cew ta mbe ya mbege tegere ti kɔɔnlɔ mbe sewe wi yenge.» ⁶A mi si Simbapɔɔ wa yan yeresaga wa wunluwo jɔngɔ ki nandogomɔ, naa wa yaara yenwɛrɛ tijɛrɛ to naa lelelele pe nandogomɔ, wila cen ndɛɛ poo gbo. Yenɲele kɔlɔshyen naa yengele kɔlɔshyen kàa pye wi na. Koro ke yen Yenɲele li yinɲelele kɔlɔshyen ɲgele li tun ke kari tara ti lagapɛw we. ⁷A Simbapɔɔ wì si pan ma sewe wi shɔ maa wɔ wa ɲa wila pye ma cen wa wunluwo jɔngɔ ki na wi kalige keɛ ki ni. ⁸Naa wila kaa sewe wi shɔ, a yaara yenwɛrɛ tijɛrɛ to naa lelelele nafa ma yiri tijɛrɛ pe ni, pɛ si kanɲguuro kan le tara Simbapɔɔ wi yeɣɛ sɔgɔwɔ. Juru la pye pe ni fuun nuɲgba nuɲgba pe yeri, naa tɛ wɔjɛɲgele ni, kàa pye ma yin wusuna nuwɔ taan ni, to ti yen Yenɲele li leele kpoyi* pe

†4.8: Eza 6.3.

†5.5: Zhɛnɛ 49.9-10; Eza 11.1.

Juruye (Naga 5.8)

Yenjele yenrewe we. ⁹Pàa pye na yurufɔngɔ shoo na yuun fɔ:

«Mboro ki daga ma ni ma sewe
wi le maa tegerɛ ti kɔɔnlɔ;
katugu pàa ma gbo,
ma kunwɔ pi fannga na, a mà
leele pele go sho Yenjele
li kan

ma yiri cengele ke ni fuun ke
ni, naa senre pyew ti
leele pe ni fuun pe ni,
naa dunruya woolo* pe
ni fuun pe ni konna tara
nɔngba nɔngba pyew ti
ni.

¹⁰Mà pe tege pe pye wunluwɔ
naa saraga wɔfenne* paa
tunngɔ piin we Yenjele li
kan.

Pe yaa kaa pe wunluwɔ pi piin
laga tara ti na.»

¹¹A mì si wele naa, mɛɛ mɛregeye
legerɛ yogo logo. Pàa pye mɛregeye
waga kele njele tegesaga legerɛ,
naa mɛregeye* waga ke ke tegesaga
waga ke ke. Pàa pye ma wunluwɔ
jɔngɔ naa yaara yenwere naa lelele
pe maga. ¹²Pàa pye naga yuun
magala gbɔlɔ ni fɔ:

«Simbapyɔ nɔ pàa gbo ki daga
wi ni

wi yawa, naa yarijende legerɛ,
naa tijinliwe, naa fannga,
naa gbeme, naa gbɔgɔwɔ konna
sɔnmɔ pi ta!»

¹³Yaara nda fuun tì da, ti yen wa
yenjele na, naa laga tara ti na, naa
wa tara ti nɔgɔ, naa wa kɔgɔje wi
ni, a mì siri magala li logo fun, tìla
pye na yurugo shoo na yuun fɔ:

«Sɔnmɔ, naa gbeme, naa
gbɔgɔwɔ, naa yawa mbe

pye ña wi yen ma cen wa
wunluwa jongo ki na
wo naa Simbapɔ wi ni pe woo
fo sanga pyew!»

¹⁴A yaara yenwere tijere ti nee
yuun fo: «Anmiina*!» A leleele pe si
kanjguuro kan le tara maa gbogo.

TEGERE KOLSHYEN

6.1--8.1

Tegere kogoloni ti konwo kala

6¹Kona, a mi si Simbapɔ wi
yan wi tegere kolshyen ti
konjbannda ti kon. A mi si yaara
yenwere ti nungba magala logo paa
Yenjele gbanlaga yen, a ki yo fo:
«Ta paan!» ²A mi si wele, mee
shon fuwe yan. Ña wila lugu wi
na, sandiga la pye wi kee, a pe
wunluwa* njala kan wi yeri. A wi
nee kee cew ni mbe sa ya malaga ki
ni†.

³Kona, a Simbapɔ wi si tegere
shyen woro ti kon. A mi si yaara
yenwere shyen wogo ki magala li
logo, a ki yo fo: «Ta paan!» ⁴Kona,
a shon wa yege si yiri, wila pye yeen
paa kason yen. Ña wila lugu wi na,
paa yawa kan wi yeri wi malaga ki
jaraga laga tara ti ni, jango leele
paa pe yee kuun. Paa tokobi gbenje
kan wi yeri.

⁵Kona, a Simbapɔ wi si tegere
taanri woro ti kon, a mi si yaara
yenwere taanri wogo ki magala li

logo, a ki yo fo: «Ta paan!» A mi si
wele, mee shon wa yan. Ña wila
lugu wi na, a mi si culo*† yan
wi kee. ⁶A mi si magala la logo
ndee li yiri wa yaara yenwere tijere
ti sɔgowa, ma yo fo: «Sholo culo
nungba wi yaa lo pilige nungba
tunngo pyesara ni, gbonjo culo
taanri wi yaa lo pilige nungba
tunngo pyesara ni. Een fo, maga ka
sinme naa duven wo jogo.»

⁷Kona, a Simbapɔ wi si tegere
tijere woro ti kon, a mi si yaara
yenwere tijere wogo ki magala li
logo, a ki yo fo: «Ta paan!» ⁸A
mi si wele, mee shon wa yan paa
wetipiire yinriwe yen. Ña wila lugu
wi na, paa pye naa yinri kunwa, a
kuulo taraf* wi taga wi na. Paa
yawa kan pe yeri tara ti konsaga
tijere wogo ki na, jango pe leele
pe gbo *tokobi, naa fungo gbogo, naa
yambewe konaa tara na wongaala
tipeele pe ni*†.

⁹Kona, a Simbapɔ wi si tegere
kanjurugo woro ti kon. Leele
mbele paa gbo Yenjele li senre
yarawa po naa sereya ña paa yo wi
kala na, a mi si pe yinjele ke yan
wa saraga wasaga* ki nogo. ¹⁰Paa
pye na gbele ngbanga na yuun fo:
«We Fo*, mboro ña kpoyi* ma pye
kaselege fo, wagati jori maa singi
mbe si jen mbe kiti kon tara woolo
mbele pe we gbo pe na, mbe we
gbogo ki yongo wa pe ni?» ¹¹A pe
si deere titonro fire kankan pe ni

†6.2: Zaka 6.1-3.

†6.5: *Culo* ña wila pye wi kee wo la pye naga nari fo ka yaa taga yaara ti sɔngɔ ki na.

†6.8: Eze 14.21.

fuun nuᅅgba nuᅅgba pe yeri, mee pe pye ma yo pe wogo naa wagati jenri ni fo pe sefenne naa pe tunᅅgo pyeyeenle mbele leele pe mbaa pe gbo, pe yon ki sa tin, paa yege ᅅga na paà poro jate pe gbo we.

¹²Kona, a mi si Simbapɔ wi yan wila tegere kɔgɔloni woro ti kɔɔn. A tara ti si yege ᅅgbanga. A yonlɔ ki si kanᅅga ma wɔ paa pariwoᅅgo yen. A yenᅅge ki ni fuun ki kanᅅga ma yanlaga paa kasanwa† yen. ¹³A wonᅅgɔlɔ kè yiri wa naayeri ma toori laga tara, paa yege ᅅga na tifelingbɔᅅgo ma figiye* tige yangara maga pire tugbɔɔnɔ ti kɔɔnlɔ mari wo we. ¹⁴A naayeri wi yiri wa wi yonᅅgɔlɔ ke ni paa yege ᅅga na pe ma selege sewe migi† we. A pè yanwira naa loᅅo furo* ti ni fuun ti kɔlɔgi mari wɔ wa ti yonᅅgɔlɔ ke ni. ¹⁵Tara na wunlumbolo, naa legbɔɔlɔ, naa sorodasheelee teele, naa penjagbɔɔrɔ fenne, naa fanᅅga fenne, naa leele sanmbala pe ni fuun, kulolo naa leselee, pè si saa lara wa yaanᅅguro were to naa yanwira nɔᅅo waliwere ti sɔᅅoᅅo. ¹⁶*Pàa pye na yanwira to naa waara ti piin fo: «Ye toori we na ye we lara†»* ᅅga wi yen ma cen wa wunluwo jɔᅅᅅo ki na wi yege konaa Simbapɔ wi nanᅅbanwa pi na. ¹⁷Katugu pe nanᅅbanwa piligbɔᅅgo ki gbɔn, ambɔ wi mbe ya yere mbeᅅge sige?

**Izirayeli lere waga cenme
naa waga nafa shyen
ma yiri tijere kala (144 000)**

7¹ Ko kagala koro puᅅgo na, a mi si mereᅅeye* tijere yan yeresaga tara ti go tijere ki na. A pè si tara ti tifeere tijere ti yigi mari yerege, janᅅgo tifelege kpe ka ka gbɔn laga tara ti na konaa wa kɔᅅje wi na, nakoma tige ka kpe na. ²A mi si mereᅅe wa yege yan wi yiri wa yonlɔ yirisaga kee yeri na paan. Yenᅅele na yinwege wolo li tegere tila pye wi kee. Paà fanᅅga ki kan mereᅅeye tijere mbele yeri ma yo pe tara to naa kɔᅅje wi jɔᅅo, a wi si gbele ᅅgbanga ma pe pye fo: ³«Yaga ka kapege pye tara to naa kɔᅅje, nakoma tire ti na fo we sa tegere tege we Yenᅅele li tunmbyeele pe walere ti na.» ⁴Paà tegere ti teᅅe mbele walere na, pe yen yon ᅅga na, a ki yo, a miᅅi logo. Paà pye lere waga cenme naa waga nafa shyen ma yiri tijere† ma yiri Izirayeli* woolo pe cengele ke ni fuun ke ni. ⁵Wa Zhuda cenle li ni, tegere tila teᅅe mbele walere na, paà pye lere waga ke ma yiri shyen. Wa Uruben cenle li ni, paà pye lere waga ke ma yiri shyen. Wa Gadi cenle li ni, paà pye lere waga ke ma yiri shyen†. ⁶Wa Azeri cenle li ni, paà pye lere waga ke

†6.12: Zhoue 2.10.

†6.14: Eza 34.4.

†6.16: Oze 10.8.

†7.4: 144 000.

†7.5: 12 000.

ma yiri shyen. Wa Nefitali cenle li ni, pàa pye lere waga ke ma yiri shyen. Wa Manase cenle li ni, pàa pye lere waga ke ma yiri shyen†. ⁷Wa Simeyɔn cenle li ni, pàa pye lere waga ke ma yiri shyen. Wa Levi* cenle li ni, pàa pye lere waga ke ma yiri shyen. Wa Isakari cenle li ni, pàa pye lere waga ke ma yiri shyen†. ⁸Wa Zabulon cenle li ni, pàa pye lere waga ke ma yiri shyen. Wa Zhozefu cenle li ni, pàa pye lere waga ke ma yiri shyen. Wa Benzhamɛ cenle li ni, pàa pye lere waga ke ma yiri shyen†.

Janwa gbɔɔɔl yɔn mbajenme

⁹Kona, a mì si wele mɛɛ janwa gbɔɔɔl la yan, lere kpɛ saa ya mbege leele pe jiri mbe pe yɔn jɛn. Pàa yiri tara nungba nungba pyew ti ni, naa cengele ke ni fuun ni, naa dunruya woolo* pe ni fuun ni, konaa senre pyew ti leele pe ni fuun ni. Pàa pye ma yere wunluwɔ* jɔngɔ konaa Simbapɔɔ wi yege na, pàa deere titɔɔnrɔ fire le, ma sengɛmbanra yigi wa pe keyen yi ni. ¹⁰Pàa pye na gbele ngbanga na yuun fɔ: «We shɔwɔ pa pì yiri wa we Yenɛɛle na li yen ma cen wa wunluwɔ jɔngɔ ki na lo naa Simbapɔɔ wi ni pe yeri!» ¹¹Meregeye pe ni fuun pàa pye ma yere ma wunluwɔ jɔngɔ naa lelele

konaa yaara yenwere tijere ti maga. A pè si to ma pe yere ti jiile tara ti na le wunluwɔ jɔngɔ ki yege na, mɛɛ Yenɛɛle li gbɔɔɔ ¹²ma yo fɔ: «Anmiina*! Sɔnmɔ, naa gbɔɔɔwɔ, naa tijinliwɛ, naa sharaga, naa gbeme, naa yawa konaa fannga yen we Yenɛɛle li woro fɔ sanga pyew! Anmiina.»

¹³A leleɛ nungba silan yewe ma yo fɔ: «Mbele pè deere titɔɔnrɔ fire ti le, ambene wele poro? Pe yiri se yeri?»

¹⁴A mì suu yɔn sogo ma yo fɔ: «Na to, mboro màga jɛn.» A wì silan pye fɔ: «Mbele pè yiri wa jɔɔɔɔ gbɔɔɔ ki ni, poro wele. Pè pe deere titɔɔnrɔ ti jogo mari filige yegeyege† wa Simbapɔɔ wi kasanwa pi ni. ¹⁵Ko kì ti pe yen wa Yenɛɛle li wunluwɔ jɔngɔ ki yege na, na tunngɔ piin Yenɛɛle li kan wa li sherigo gbɔɔɔ* ki ni sɔnlɔ naa yembinɛ. Ŋa wi yen ma cen wa wunluwɔ jɔngɔ ki na, wi yaa pye pe ni mbaa pe go singi.

¹⁶Fungo naa wɔɔɔ se ka pe yigi naa fyew. Yɔnlɔ yama se ka gbɔn pe na naa fyew†, nakoma kafugbɔɔɔ.

¹⁷Katugu Simbapɔɔ ŋa wi yen wa wunluwɔ jɔngɔ ki nandogomɔ, wo wi yaa pye pe yege sinfɔ, mbe pe yege sin mbe kari pe ni wa puluyo yan yi tɔnmɔ pi maa yinwege kaan

†7.6: 12 000.

†7.7: 12 000.

†7.8: 12 000.

†7.14: Ki senre nda ti yen lelele senyogo, nda ti yen naga nari ma yo pe kapere ti laga pe na.

†7.16: Eza 49.10.

we. *Yenjele li yaa ka yentunwo pi ni fuun pi tulu mboo laga wa pe yere ti na†.*»

Tegere kɔlɔshyen woro ti kɔnwɔ

8¹Naa Simbapyɔ wila kaa tegere kɔlɔshyen woro ti kɔn, a naayeri wì si pyeri dinw na kee leri walaga yeri.

MBAANRA KɔLɔSHYEN

8.2--11.19

²Meregeye* kɔlɔshyen mbele pe ma yere Yenjele li yege na, a m̀ si pe yan. A pè si mbaanra kɔlɔshyen kan pe yeri.

³A merege wà yege si pan ma yere le saraga wɔsaga* ki tanla. Wusuna sogoyaraga la pye wi yeri, pàa ki gbegele tɛ ni. A pè si wusuna nuwɔ taan* legewe kan wi yeri wuu wɔ saraga, mbe pinle Yenjele li leele kpoyi* pe yenrewe pi ni, wa tɛ saraga wɔsaga ki na, ko ŋga ki yen wa wunluwɔ* jɔngɔ ki yege we.

⁴Wusuna nuwɔ taan ŋa wila pye na sori, a wi wirige k̀ si yiri wa merege wi kee ma pinle Yenjele li leele kpoyi pe yenrewe pi ni na nuru wa Yenjele li yege na. ⁵Kona, a merege wì si wusuna sogoyaraga ki le maga yin saraga wɔsaga kasɔn ka ni, maga wa laga tara ti na. A yenjele gbaanra naa tinme yiri, naa yenjele yengeleme ni, a tara t̀ yege.

Mbaanra kala

⁶Meregeye kɔlɔshyen mbele mbaanra kɔlɔshyen tila pye pe kee, a pè si pe yege gbegele mberi win.

⁷A merege koŋgbanja wì suu mbanlaga ki win. Sindeere tisaga naa kasɔn ŋga k̀ pinle kasanwa ni, a t̀ si wo laga tara ti na. A tara ti kɔnsaga taanri wogo k̀ sogo, a tire ti kɔnsaga taanri wogo k̀ sogo, a yantipirige ki ni fuun k̀ sogo.

⁸A merege shyen woo wì suu mbanlaga ki win. A pè si yanwiga gbɔgɔ ka cenle wa wa kɔgɔje wi ni, ŋga ki yen na yiin kasɔn ni. A kɔgɔje wi kɔnsaga taanri wogo k̀ si kanŋga kasanwa. ⁹Yaara nda t̀ da ma pye yenwegele na wa kɔgɔje wi ni, a ti kɔnsaga taanri wogo k̀ ku, a tɔnmɔkɔwɔ t̀ kɔnsaga taanri wogo k̀ jɔgɔ.

¹⁰A merege taanri woo wì suu mbanlaga ki win. A wɔnnɔ gbɔlɔ là si yiri wa naayeri ma to, na yiin paa yangambɔlɔ kasɔn yen. Làa to gbaanla pe kɔnsaga taanri wogo ki na, naa puluyo yi na. ¹¹Ki wɔnnɔ pe maa li yinri Yaritorisoro. A tɔnmɔ pi kɔnsaga taanri woo p̀ kanŋga ma sori. A lelegere ku, naa pàa ki tɔnmɔ pi wɔ we, katugu pila kanŋga ma sori.

¹²A merege tijere woo wì suu mbanlaga ki win. A pè si yɔnlɔ ki kɔnsaga taanri wogo ki gbɔn, naa yenje ki kɔnsaga taanri wogo ki ni, naa wɔnnɔgɔlɔ ke kɔnsaga taanri wogo ki ni, janjo ti yanwa

†7.17: Eza 25.8.

pi kɔnsaga taanri woo pi kanɲa wɔwɔ. Pilige nuɲgba ki kɔnsaga taanri wogo, naa yembinɛ li kɔnsaga taanri wogo ki yanwa pii yiri.

¹³A m̀ si wele, mɛɛ yɔn tinmɛ ta wila toro sire na wa naayeri fɔ wa lege. Wila pye naga yuun ɲgbanga fɔ: «Jɔlɔɔ, jɔlɔɔ, jɔlɔɔ yen dunruya woolo* pe wogo, mɛrɛgɛye taanri sanmbala paga pe mbaanra ti win, ɲga ki yaa pye ki kala na!»

9¹A mɛrɛgɛ* kanɲurugo woo ẁi suu mbanlaga ki win. A m̀ si wɔnnɔ la yan l̀i yiri wa naayeri ma to laga tara. A pɛ si wetijugo* kɔsaga fu lakile wi kan li yeri. ²A wɔnnɔ l̀i si wetijugo ki yenge, a wirige si yiri wa ki ni paa kasɔn gbɔɔ wirige yen. A ki wetijugo wirige k̀i yɔnlɔ konaa naayeri wi wɔ. ³A gbato* si yiri wa wirige ki ni ma jaraga tara ti na. A pɛ fanɲga kan wi yeri paa naala mbele laga tara na pe wogo ki yen. ⁴A pɛ suu pye ma yo wiga ka kapege pye yan ki na, naa yaritipirige ka kpɛ na, nakoma tige ka kpɛ na, fɔ ndɛɛ leele mbele Yenɲɛle li tɛgɛɛ tii tɛgɛ pe walɛɛ ti na poro. ⁵Konɔ sila kan gbato wi yeri wila leele pe kuun, ɛɛn fɔ, fanɲga kila kan wi yeri wila pe jɔlɔ fɔ yɛngɛ kanɲurugo. Ki jɔlɔɔ ki yama pi yen paa yege ɲga na naa ka lere nɔ ki maa wi yaa we. ⁶Ko piliye yo ni, leele pe yaa kaa kunwɔ pi lagajaa, pe se kaa ta. Pe yaa kaa ki jaa mbe ku, ɛɛn fɔ, kunwɔ pi yaa ka fe mbe lali pe ni.

⁷Ki gbato wi yen ma shɔnye le, mbele pɛ gbɛgɛle mbe malaga gbɔn. Yaraga k̀a la pye wa wi yinɛ ti na paa tɛ wunluwɔ njagala yen. Wi yɛɛ tila pye paa leele yɛɛ yen. ⁸Wi yinzire tila pye paa jɛle yinzire yen, a wi ɲgangala ke yen paa jaraye ɲgangala yen. ⁹Malaga gbɔndeere la pye wi kotoro ti na paa tugurɔn woro yen. Wi kanwira tinmɛ pila pye paa wotoroye lɛgɛɛ tinmɛ yen, mbele shɔnye na tilele na fee na kee malaga gbɔnsaga. ¹⁰Nara la pye wi na, naa nara yɔnrɔ ni paa naala pe woro ti yen. Pa yawa pi yen wa wi nara ti ni mbaa leele pe jɔlɔ fɔ yɛngɛ kanɲurugo ni. ¹¹Wetijugo mɛrɛgɛ wo wi yen pe go na wunluwɔ. Eburuye sɛnrɛ ti ni, pe maa wi yinri «Abadɔn», Gireki sɛnrɛ ti ni naa yinri «Apoliyɔn» (ko kɔrɔ wo yen fɔ «Jɔɔɔfɔ»).

¹²Jɔlɔɔ konɲbanɲga k̀i toro. Wele, jɔlɔɔ shyen wa na paan naa.

¹³A mɛrɛgɛ kɔgɔlɔni woo ẁi suu mbanlaga ki win. Tɛ saraga wɔsaga* ɲga ki yen le Yenɲɛle li yege sɔgɔwɔ, a m̀ si magala la logo l̀i yiri wa ki yengele tijɛɛ ke na. ¹⁴Mɛrɛgɛ ɲa mbanlaga kɔgɔlɔni wogo kila pye wi yeri, a magala l̀i suu pye fɔ: «Mɛrɛgɛye tijɛɛ mbele pe yen pɔsaga wa Efirati gbaan gbɛɲɛ wi tanla, pe sangala.» ¹⁵A pɛ si mɛrɛgɛye tijɛɛ pe sangala. Paa pye ma gbɛgɛle ki yeɛ, naa ki yɛngɛ, naa ki pilige, naa ki sanga wi mɛgɛ ni mbe leele pe kɔnsaga taanri wogo ki gbo. ¹⁶Sorodasheelee mbele paa lugu shɔnye na, a pɛ

si pe yɔn ki naga na na. Pàa pye sorodasheelee waga cenme shyen tɛgesaga waga kele†. ¹⁷Wa na yariyanga ki ni, shɔnye poro naa pe lugufenne pe ni, mila pe yan yege ŋga na ki ŋga: Malaga gbɔndeere la pye pe na ma yanlaga paa kasɔn yen, na woo paa bura yen paa sinndelege ŋga pe yinri safiri* ki yen, ma yanlaga paa nenge muwe yen paa sinndelege ŋga pe yinri kiribi* ki yen. Shɔnye pe yinre tila pye paa jaraye yinre yen. Kasɔn, naa wirige, naa kiribi† la pye na yinrigi wa pe yɔn. ¹⁸A leele pe kɔnsaga taanri wogo kɔ si ku ki jɔlɔgɔ taanri ŋga ki kala na, ko ki yen kasɔn, naa wirige, naa kiribi ŋa wila pye na yinrigi wa shɔnye pe yɔn we. ¹⁹Katugu yawa mba pi yen shɔnye pe ni, pa pi yen wa pe yɔnrɔ to naa pe nara ti ni. Pe nara ti yen ma wɔrɔ le, yinre yen ti na, to pe ma tɛge na leele pe jɔlɔ.

²⁰Leele sanmbala mbele ki jɔlɔgɔ taanri ŋga ki sila pe gbo, pe sila kapyere nda pè pye ti jen mberi yaga. Gboshugulo poro naa yarisunndo nda pè gbegele te ni, nakoma warifuwe ni, naa tuguyenre ni, naa sinndelege ni, naa tige ni, pe sila ti gbɔgɔwɔ pi yaga, to nda ti se ya mbaa yaan, mbaa nuru konaa mbaa tanri† we. ²¹Pe sila pungo le pe legbogo, naa

pe lekara, naa pe kɛenre kapyere to naa pe yuro ti ni.

Merege wo naa sewe pile senre

10¹A mì si merege* fannɔgafɔ wa yege yan wì yiri wa yenjele na na tingi. Kambaaga la pye maa fo. Yaanngondi la pye maa go ki maga. Wi yege kila pye paa yɔnlɔ ki yen, a wi jegele ke yen paa kasɔn yinjele yen, njele ke yen ma tiyagala le. ²Sewe pile la pye wi kɛe yenlege. A wì suu kalige jele li kan wa kɔgɔje wi na, mɛe wi kameŋge jele li kan wa tara ti na. ³A wì si gbele ŋgbanga paa yege ŋga na jara maa gbele we. Naa wila kaa gbele ma, a yenjele gbaanra kɔlɔshyen tì si gbanla. ⁴Naa yenjele gbaanra kɔlɔshyen tila kaa gbanla ma, a mi nɛe jaa mbege yɔnlɔgɔ. Eɛn fɔ, a mì si magala la logo ma yiri wa yenjele na mala pye fɔ: «Yenjele gbaanra kɔlɔshyen tì ŋga yo, ki lara maga kaga yɔnlɔgɔ.»

⁵Kona, merege ŋa mila yan yeresaga wa kɔgɔje wo naa tara ti na, a wì suu kalige ki yirige wa naayeri, ⁶mɛe wugu Yenjele na yinwege wolo fɔ sanga pyew li na†, lo na lì naayeri wi da naa wi yaara ti ni fuun ti ni, ma tara ti da naa ti nawa yaara ti ni fuun ti ni, ma kɔgɔje wi da naa wi nawa yaara ti ni fuun ti ni. A wì si wugu ma yo

†9.16: 200 000 000.

†9.17: *Kiribi*: Sinndelege ka yi, na ki kaa sori ki nuwɔ pi ma pe.

†9.20: Dani 5.23.

†10.5-6: Dani 12.7.

fɔ: «Wagati se sige naa! ⁷Ɛen fɔ, na mērege kɔlɔshyen woo wiga kaa mbanlaga ki win, kona, Yenjele li ngundo kala li yaa pye mbe yɔn fili, paa yege nga na lāa ki yari li tunmbyeele mbele pe yen li yɔn senre yofenne* pe kan we.»

⁸Kona, magala na mila keli ma logo ma yiri wa yenjele na, a li si para na ni naa fɔnngɔ ma yo fɔ: «Kari ma sa sēwe pile na li yen ma yenge li shɔ mērege ŋa wi yen yeresaga wa kɔgɔje wo naa tara ti na wi kee.»

⁹A m̀ si kari mērege wi kɔrɔgɔ maa pye ma yo wi sēwe pile li kan na yeri. A ẁ silan pye fɔ: «Li shɔ mali ka mali yɔli. Li yaa pye mbe sori wa ma lara ti ni, Ɛen fɔ, wa ma yɔn ko ni, li yaa pye mbe tanla paa senrege yen.»

¹⁰A m̀ si sēwe pile li shɔ mērege wi kee mali ka. A li si tanla wa na yɔn paa senrege yen†; Ɛen fɔ, naa mila kaa li yoli, a li si sori wa na lara.

¹¹Kona, a p̀ silan pye fɔ: «Ki daga ma Yenjele li senre yo naa dunruya woolo* legerē, naa cengele legerē, naa senre pyew ti leele, naa wunlumbolo legerē wogo na.»

Serēfenne shyen senre

11 ¹A p̀ si gbagara kanngala kan na yeri, na li yen paa mētere yen, ma yo fɔ: «Yiri ma Yenjele li sherigo gbɔgɔ* ki taanla konaa saraga wɔsaga* ki ni, ma

mbele pe maa Yenjele li gbogo wa pe jiri. ²Ɛen fɔ, ma sherigo gbɔgɔ laga nawa pi yaga maga kaa taanla, katugu p̀o kan tara woolo mbele pee sheri* pe yeri, pe yaa ka ca kpoyi* ki tanga mbe sa gbɔn fɔ yenje nafa shyen ma yiri shyen. ³Mi yaa kanla serēfenne shyen pe torogo, mbege kan pe yeri pe Yenjele li senre ti yo sa gbɔn fɔ piliye waga kele naa cenme shyen naa nafa taanri†, jatere piriwen yariƵɔ ni pe na.»

⁴Serēfenne shyen poro pe yen paa oliviye tire shyen naa fitanlaye shyen mbele pe yen ma yere wa tara ti Fɔ wi yege na we†. ⁵Na lere kaa ki jaa mbe kapege pye pe na, kasɔn ma yiri wa pe yɔnrɔ ti ni ma pe mbenfenne pe sogo ma pe gbo. Ee, na lere ŋa kaa jaa mbe kapege pye pe na, pa ki daga ki fɔ poo gbo yeen we. ⁶Yawa yen pe yeri mbe naayeri wi tɔn, jango tisaga ka ka to pe Yenjele yɔn senre yopiliye yi ni. Yawa si yen pe yeri mbe tɔnmɔ pi kannga kasanwa, mbaa jɔlɔgɔ ki cenle pyew ki waa laga tara ti ni, sanga o sanga pe kaa ki jaa we.

⁷Na paga ka kɔ pe serēya yogo ki na sanga ŋa ni, wɔngbɔ ŋa wila yinrigi wa wetijugo* kɔsaga fu ki ni, wi yaa malaga gbɔn pe ni mbe ya pe ni mbe pe gbo. ⁸Pe gboolo pe yaa ka koro wa cagbɔgɔ ki katogo ki ni, wa laga ŋa p̀a pe Fɔ* wi kan wa tiparaga* ki na we.

†10.10: Eze 3.3.

†11.3: 1 260.

†11.4: Zaka 4.2-3,11-14.

Senre ti kɔɔ lɛɛ wo ni, pe maa ki cagbɔɔ ki yinri Sodɔmu*, nakoma Ezhipiti. ⁹Leele pele yaa kaa pe gboolo pe wele mbe sa gbɔn fɔ piliye taanri naa walaga, mbe yiri dunruya woolo* pe ni fuun ni, naa cengele ke ni fuun ni, naa senre pyew ti leele pe ni fuun ni, naa tara nunɔba nunɔba pyew ti ni. Pe se ka yere ki na pe pe le. ¹⁰Tara woolo pe yaa kaa yɔgɔri ki leele shyen pe kunwɔ pi kala na. Pe yaa kaa pe yɛ gbɔɔyaaara torogi pe yɛ kan, katugu ki Yenɔjele yɔn senre yofenne* shyen paa tara woolo pe jɔlɔ fɔ jɛnɔ. ¹¹Ɛɛn fɔ, ko piliye taanri naa walaga yo kaa toro ma kɔ, a yinwege wɔnɔn si yiri wa Yenɔjele li yeri ma ye pe ni, a pɛ si yiri ma yere. Mbele paa pe yan paa fyɛ fɔ jɛnɔ. ¹²A Yenɔjele yɔn senre yofenne shyen pɛ si magala gbɔlɔ la logo ma yiri wa yenɔjele na ma pe pye fɔ: «Ye lugu laga.» A pɛ si lugu ma kari wa yenɔjele na kambaaga ka ni pe mbenfenne pe yɛɛ na. ¹³Le ki wagati nunɔba wi ni, a tara tɛ si yɛɛ nɔgbanga. A ca ki kɔnsaga ke wogo kɛ toori. A lere waga kɔlɔshyen (7 000) wo ku tara nda tɛla yɛɛ ti kala na. A leele sanmbala pe sunndoro tɛ si kɔn pe na, a pɛ Yenɔjele na wa naayeri li gbɔɔ.

¹⁴Jɔlɔɔ shyen wogo kɛ toro. Wele, sannɛ jɛnri jɔlɔɔ tanri wogo ki yaa pan.

Mbanlaga kɔlɔshyen wogo ki winkala

¹⁵Kona, a merɛɛ* kɔlɔshyen woo wɛ suu mbanlaga ki win. A maganɔgala tugbɔnɔlɔ kɛle si yiri wa yenɔjele na ma yo fɔ: «Yinɔɔ dunruya wunluwɔ pi yen we Fɔ* Yenɔjele lo naa li Kirisi* wi ni pe woo. Wi yaa cɛn wunluwɔ* pi na fɔ sanga pyew!» ¹⁶Lelele nafa ma yiri tijere mbele paa pye ma cɛn pe wunluwɔ jɔnɔ ti na wa Yenɔjele li yɛɛ sɔgɔwɔ, pɛ si toori ma pe yere ti jiile tara ti na ma Yenɔjele li gbɔɔ ¹⁷na yuun fɔ:

«We Fɔ Yenɔjele, yawa pi ni fuun fɔ, mboro nɔ ma yen wa konaa maa pye wa,

we yen nɔ shari,

katugu mɔɔ yawa gbɔɔ pi le ma cɛn ma wunluwɔ pi na.

¹⁸Tara nunɔba nunɔba pyew ti woolo paa nawa nɔgban, ɛɛn fɔ, ma nanɔbanwa wagati wɛ gbɔn.

Kiti wi yaa kɔn kuulo pe na wagati nɔ ni wɛ gbɔn.

Wagati wɛ gbɔn nɔ ni ma yaa tɔnli kan ma tunmbyeele Yenɔjele yɔn senre yofenne pe yeri,

naa mbele fuun pe yen ma woolo na fyɛ ma yɛɛ pe yeri, piile o, lelele o.

Wagati wɛ gbɔn mbele pe yen na tara ti jogo ma yaa pe jɔɔ!»

¹⁹Kona, Yenɔjele li sherigo gbɔɔ nɔga ki yen wa yenɔjele na, a ki yɔn

kì si yenge. A pè si Yenŋele li yon finliwe kesu* wi yan wa li sherigo gbogò ki nawa. A Yenŋele li nɛɛ yengele, a maganŋala naa yenŋele gbaanra na yinrigi, a tara tì yege, a sinndeere tisaga na tuun tugboɔɔ.

KACEN KAGALA KOLSHYEN

12.1--15.4

Jele wo naa yarifelege senre

12¹ A mì si kacɛn gbɔɔ la yan wa yenŋele na: Jele lawi, yonɔ kila pye maa fo. Yenŋe kila pye wa wi tɔɔɔ tì nɔɔɔ. Wɔnŋɔɔ ke ma yiri shyen wunluwo* njala la pye wa wi go na. ² Wila pye kugbo ni na jaa mbe se, nɛɛ gbele selara yama naa tì jɔɔɔ ki kala na.

³ Ko puŋgo na, a kacɛn wà suu yɛɛ naga naa wa yenŋele na: Yarifelege* gbebenge yenge ka layi. Yinre kolshyen naa yenŋele ke kàa pye ki na. Wunluwo njagala la pye ki yinre ti nuŋgba nuŋgba pyew ti na. ⁴ A ki naga kì naayeri wɔnŋɔɔ ke kɔnsaga taanri wogo ki wɔnŋɔɔ ke kɔn ma ke wo laga tara ti na. A kì si yere le jele ŋa wila pye na jaa mbe se wi yege sɔɔɔ, na wiga se kuu pyɔ wi ka. ⁵ A jele wì si pinambyɔ se, *wo wi yaa kaa tara nuŋgba nuŋgba pyew ti woolo pe ni fuun pe yege sinni tugurɔn kanŋgala ni†*. A pè si pyɔ wi le ma kari wi ni

wa Yenŋele lo naa li wunluwo jɔngɔ ki tanla. ⁶ A jele wì si fe ma kari wa gbinri*, wa laga ŋga Yenŋele làa gbegele wi kan we, jɔngɔ paa wi baro wa fɔ sa gbɔn piliye waga kele naa cɛnme shyen naa nafa taanri†.

⁷ A malaga si to wa yenŋele na. Misheli* naa wi meregeye* pe ni pàa pye na malaga gbɔn yarifelege ki ni. A yarifelege fun ko naa ki meregeye pe ni paa malaga gbɔn pe ni. ⁸ Eɛn fɔ, yarifelege ko naa ki meregeye pe ni, pe sila ya Misheliye pe ni, pe sila si laga ta wa yenŋele na mbe koro wa. ⁹ A pè sigi yarifelege gbebenge ki wa wa funwa na. Ko ki yen wɔɔɔ lege† ye, ŋga pe maa yinri Mege jɔɔɔ naa Sotanla, ko ki yen na dunruya woolo* pe ni fuun pe fanla na pe puŋgu we. A pè sigi wa laga tara ti na, ma ki meregeye pe pinle ma pe wa ki ni.

¹⁰ Kona, a mì si magala gbɔɔ la logo ma yiri wa yenŋele na, làa pye na yuun fɔ: «Yenŋele li shɔɔ pì gbɔn yingɔ! Yenŋele lili wunluwo naa li yawa pi pye maa naga yingɔ! Li Kirisi* wùu fanŋga ki pye maga naga yingɔ; katugu ŋa wi maa we sefenne pe jeni, wo ŋa wila pye na pe jeni wa Yenŋele li yege na sɔnɔ naa yembinɛ, pòo wa laga tara ti na. ¹¹ We sefenne pè ya wi ni Simbapɔ wi kasanwa pi fanŋga na, naa kaselege ŋga pè yari ki fanŋga na. A pè yenle ki na ma pe yɛɛ go ki

†12.5: Yuuro 2.9.

†12.6: 1 260.

†12.9: Zhene 3.1.

kan mbe ku. ¹²Ki kala na, naayeri wo naa yoro mbele ye yen wa, yaa yɔgɔri! Eɛn fɔ, jɔlɔgɔ yen tara to naa kɔgɔje wi ni pe wogo, katugu Sotanla wì tigi ma pan ye kɔrɔgɔ. Wi nawa pì ngban wi na fɔ jɛngɛ, katugu wìgi jen ma yo wagati jenri wì koro wi kan.»

¹³Naa yarifelege kila kaa ki yan pège wa laga tara ti na, a kì si taga jele ña wila pinambyɔ wi se wi puŋgo na. ¹⁴Eɛn fɔ, a jele wì si yɔn gbegebeɛ kanwira shyen ta mbe ta mbe yiri sire na mbe kari wa gbinri wi ni, wa wi laga ki na, wa laga ñga wi yaa baro sa gbɔn yegele taanri naa yɛngɛ kɔgɔlɔni†, mbe pye mbe lali wɔgɔ ki ni we. ¹⁵Kona, a wɔgɔ kì si tɔnmɔ yirige wa ki yɔn maa wo jele wi puŋgo na paa gbaan yen, jaŋgo ki tɔnmɔ mba pi yen na fuun pi saa li. ¹⁶Eɛn fɔ, a tara tì si saga jele wi na mari yɔn ki yenge, tɔnmɔ mba wɔgɔ kila yirige wa ki yɔn ma wo, maa wɔ. ¹⁷A yarifelege kì si nawa ngban jele wi ni fɔ jɛngɛ, a kì si kari ma saa na malaga gbɔn jele wi setirige piile pe ni, poro mbele fuun pe yen na tanri Yenɛle li ngasegele ke na, ma Zhezu wi sereya wi yigi we. ¹⁸A yarifelege kì si yere wa kɔgɔje yɔn taambugɔ ki na.

Wongbo ña wì yiri wa kɔgɔje wi ni

13 ¹Ko puŋgo na, a m̀ si wongbo wa yan wila yinrigi

wa kɔgɔje wi ni. Yenngɛle ke† naa yinre kɔlɔshyen tila pye wi na. Wunluwɔ njagala ke la pye ki yenngɛle ke na. Yenngɛle li mejɔgɔ mege la pye ma yɔnlɔgɔ wa wi yinre ti na. ²Wongbo ña m̀la yan wila pye ma kamɔlɔ le. Wi pɔrɔ tila pye paa cenge urusi ki woro ti yen. Wi yɔn kila pye paa jara yɔn yen. A Yarifelege* kì sigi yawa pi kan wi yeri, naa ki wunluwɔ jɔngɔ ki ni, naa fannga gbɔgɔ ni. ³A m̀ si wongbo wi go nuŋgba yan ma mbe yo fɔ pège gbɔn maga welege, fɔ a kila jaa mbe ku. Ki welegesaga ñga ki mbaa wi gbo, kì si sagala. A tara woolo pe ni fuun pe nɛe kawa ki wogo ki na, mɛe taga wongbo wi puŋgo na. ⁴A pè si yarifelege kì gbɔgɔ, katugu kila fannga kan wongbo wi yeri. A pè si wongbo wi gbɔgɔ ma yo fɔ: «Ambɔ wi yen paa wongbo wi yen? Ambɔ wi mbe ya malaga gbɔn wi ni?»

⁵Fannga la kan wongbo wi yeri wila wi yɛe gbɔgɔwɔ senre konaa mbaa Yenngɛle li mejɔgɔ senre yuun. A yawa kan wi yeri wila kagala piin sa gbɔn fɔ yɛngɛ nafa shyen ma yiri shyen. ⁶A wi nɛe senpere yuun na waa Yenngɛle li na, na li mege konaa li censaga ki mege ki jogo, na mbele fuun pe yen wa yenngɛle na pe mege ki jogo. ⁷Yarifelege kila konɔ kan wi yeri wi malaga gbɔn Yenngɛle li leele kpoyi* pe ni wi ya pe ni. A wì fannga ta cengele ke ni fuun ke na, naa

†12.14: Dani 7.25; 12.7.

†13.1: Dani 7.3-7.

dunruya woolo* pe ni fuun, naa senre pyew ti leele pe ni fuun, naa tara nunḡba nunḡba pyew ti na. ⁸Tara woolo pe ni fuun pe yaa kaa gbɔḡ, poro mbele pe mere ti woro ma yɔnlɔḡ wa Simbapɔ ḡa pàa gbo wi yinwege sɛwe wi ni, maga le wa dunruya wi dasanga wi ni we.

⁹«Nunḡbogolo ka pye ḡa na, wi ke jan wila nuru! ¹⁰ḡa kaa leele nii kaso, pe yaa kaa le kaso. ḡa kaa leele kuun tokobi ni, wi daga poo gbo tokobi ni†. Ko kala kì ti Yenḡele li leele kpoyi pe daga mbege kun pe yɛ ni mbe tagawa pi yigi jɛḡe.»

Wongbo ḡa wì yiri wa tara ti ni

¹¹Ko punḡo na, a mì si wongbo wa yeḡe yan naa wila yinrigi wa tara. Yenḡele shyen la pye wi na paa simbapɔ wogolo yen. Wila pye na yogo paa yarifeleḡe ki yen. ¹²Wila pye na tunḡo piin wongbo konḡbanḡa wi fanḡa ki ni fuun ki ni le wi yeḡe na. A wi nɛ tara to naa tara woolo pe ḡngbanga paa wongbo konḡbanḡa wi gbogo, wo ḡa wi weleḡesaga ki mbaa wi gbo, a wì sagala we. ¹³Ki wongbo shyen woo wila pye na kafɔnḡɔlɔ gbɔḡɔlɔ piin, na kasɔn piin kila yinrigi wa naayeri na tinri laga tara leele pe ni fuun pe yeḡe na. ¹⁴Fanḡa kila kan wi yeri wila kafɔnḡɔlɔ ḡgele piin wongbo konḡbanḡa wi yeḡe na, wila pye na tara woolo pe

fanla na pe punḡu ke ni. Wila pe pye ma yo wongbo ḡa pàa weleḡe tokobi wi ni, wi si yen yinwege na, poo yanleḡe gbegele paa wi gbogo. ¹⁵A wongbo shyen woo wì si fanḡa ta mbe yinwege le wongbo konḡbanḡa wi yanleḡe wi ni, jango wongbo wi yanleḡe wila para, wi mbele fuun pe soo gbɔḡ pe gbo. ¹⁶A wongbo wi nɛ leele pe ni fuun pe ḡngbanga, piile naa lelele, penjagbɔrɔ fenne naa fyɔnwɔ fenne, lesele naa kulolo, pe ta pe gbɔnrɔ taga pe kalire, nakoma pe walere ti na. ¹⁷Lere kpe saa ya mbe lɔ, nakoma mbe pere, na ki gbɔnrɔ ti woro wi na, ko kɔrɔ wo yen wongbo wi meḡe ye, nakoma wi meḡe ki numiyoro we.

¹⁸Ki laga ḡa yeen, ki daga tijinliwe ni. Lere ḡa wi yen tijinliwe ni, wi wongbo wi numiyoro wi jiri, katugu ki numiyoro wi yen lere numiyoro. Ki numiyoro wi yen cenme kɔḡɔlɔni naa nafa taanri ma yiri kɔḡɔlɔni†.

Mbele pè go ki shɔ pe yurufɔnḡo ye

14 ¹Ko punḡo na, a mì si wele, mɛ Simbapɔ wi yan yeresaga wa Siyɔn* yanwiga ki na. Lere waga cenme naa waga nafa shyen ma yiri tijere† pàa pye wa wi ni, wi meḡe ko naa wi To meḡe ki ni tila pye ma yɔnlɔḡ wa pe walere ti

†**13.10:** Ki verise ḡa wi mbe ya kanḡa naa fɔ: Kì kɔn ma teḡe ḡa kan wi ye kaso, wo yaa ka ye kaso. ḡa kì kɔn ma teḡe wi kan poo gbo tokobi ni, pe yaa ka wo gbo tokobi ni.

†**13.18:** 666.

†**14.1** 144 000.

na. ²A mì si magala la logo ma yiri wa yennele na paa tɔnɔgbɔɔ togo tinme yen, paa Yennele gbanlaga nɔgbanga yen. Magala na mila logo lãa pye paa juru gbɔnfenne juru magala yen. ³Ki lelegere tãla pye na yurufɔnɔnɔ shoo wa wunluwɔ* jɔnɔ ko naa yaara yenwere tijere, naa lelele pe yege na. Lere kpe saa ya mbege yurugo ki fɔrɔɔ, ndɛ lere waga cenme naa waga nafa shyen ma yiri tijere† mbele pãa pe go sho laga tara ti ni poro cɛ.

⁴Poro wele pee fyɔnrɔ kala pye jeele ni, pè pe yee yaga kpoyi*. Pe ma taga Simbapɔ wi na laga o laga wi kaa kee. Pãa pe go sho leele pe sɔɔwɔ, a pè pye paa kere yarilire kɔnɔgbannda yen Yennele lo naa Simbapɔ wi kan. ⁵Pee yagbolo finle wa pe yɔn fyew. Pe yen jeregisaga fu.

Meregeye taanri kala

⁶Kona, a mì si merege* wa yan wila toro sire na lege wa naayeri. Sentanra nda ti se kɔ tã la pye wi yeri mberi yari tara woolo pe kan, naa tara nɔnɔgba nɔnɔgba pyew ti kan, naa cengele ke ni fuun ke kan, naa senre pyew ti leele pe ni fuun pe kan, naa dunruya woolo* pe ni fuun pe kan. ⁷Wila pye naga yuun nɔgbanga ma yo fɔ: «Yaa fyɛ Yennele li yege, yaa li gbogo, katugu li yaa kiti kɔn leele pe na sanga ña ni, wì gbɔn. Ña wì naayeri wo naa tara,

naa kɔɔje, naa puluyo yi gbegele yaa wi gbogo!»

⁸A merege shyen woo si taga kɔnɔbanña wi na, na yuun fɔ: «Kì to, kì to, Babilɔni cagbɔɔ ye†. Ko kì tara nɔnɔgba nɔnɔgba pyew ti woolo pe kan, a pège kalikalawa pee duven wa wɔ†!»

⁹A merege taanri woo si taga kɔnɔbanmbala shyen pe na, naga yuun nɔgbanga fɔ: «Lere ña ka wɔnɔgbɔ wo naa wi yanlee wi gbɔɔ, mbege yaga pe gbɔnrɔ taga wi walege, nakoma wi kee ki na, ¹⁰wo fun wi yaa ka Yennele li nɔnɔnɔbanwa duven wi wɔ, wo ña wi woro ma pinle, a lùu le wa li nɔnɔnɔbanwa wɔjenne li ni we. Mbele fuun paa ko piin ma, pe yaa kaa jɔlɔ wa kasɔn naa kiribi* wi ni wa meregeye kpoyi poro naa Simbapɔ wi yege sɔɔwɔ. ¹¹Kasɔn ñga ki yen na pe jɔlɔ, ki wirige ki yen na yinrigi fɔ sanga pyew. Mbele fuun pè wɔnɔgbɔ wo naa wi yanlee wi ni pe gbɔɔ, naa ña fuun pè wɔnɔgbɔ wi mege gbɔnrɔ ti taga wi na, wogowo se ka pye pe na sɔnɔ naa yembinɛ.»

¹²Ko kala kì ti Yennele li leele kpoyi* pe daga mbege kun pe yee ni, poro mbele pe yen ma li nɔnɔnɔgele ke yigi na tanri ke na, ma taga Zhezu wi na we.

¹³Kona, a mì si magala la logo lè yiri wa yennele na mala pye fɔ: «Ki wogo ñga ki yɔnɔnɔɔ ma yo fɔ: «Leele mbele pe yen na kuun

†14.3: 144 000.

†14.8: Zhere 51.7.

†14.8: Eza 21.9.

yingo wa tagawa pi ni we Fɔ* wi ni, ferewe yen pe woo!» » A Yinnekpoyi li sho fɔ: «Ee, kaselege yi. Pe mbe ka ya wogo pe tunngbanra nda pè pye ti ni, katugu pe kapyere tonli wì taga pe punjo na.»

Tara ti yarilire kongɔ senre

¹⁴A m̀ si wele naa, mee kambaaga fige ka yan. *Wà la pye ma cen wa ki na, wila pye ma senwee pyo le†.* Te wunluwo njala la pye wa wi go ki na. Mali kongbene yon tanla wolo la pye wi kee. ¹⁵A merege wà yege si yiri wa sherigo gbɔɔ* ki ni, ma gbele ngbanga maga yo ña wila pye ma cen wa kambaaga ki na wi kan fɔ: «Ma mali kongbene li tege ma tara yarilire ti kɔn, katugu ti konsanga wì gbɔn, tara yarilire tì le mako†!» ¹⁶Kona, ña wila pye ma cen wa kambaaga ki na, a wì suu mali kongbene li fige laga tara ti na, a tara yarilire tì si kɔn.

¹⁷A merege wà yege si yiri wa sherigo gbɔɔ ñga ki wa yenjele na ki ni, mali kongbene yon tanla la pye wo fun wi yeri.

¹⁸A merege wà si yiri naa wa saraga wɔsaga* ki ni, fannga la pye wi yeri kasɔn ki na. A wì si gbele ngbanga ma ña mali kongbene yon tanla làa pye wi yeri wi pye fɔ: «Ma mali kongbene yon tanla li tege ma tara na erezen* tiire shashara ti kɔɔnlo, katugu ti pire tì le mako.»

¹⁹A merege wì suu mali kongbene li

fige laga tara ti na, ma erezen tiire shashara ti kɔɔnlo, mee ti wa wa ti pire tonmo wɔsagbɔɔ ki ni, ko ki yen Yenjele li nanngbanwa we. ²⁰A pè si erezen pire ti tangala wa ti tonmo wɔsaga ki na wa ca ki punjo na. A kasanwa si yiri wa erezen pire tonmo wɔsaga ki ni, ma jaraga na fuun ma saa gbɔn paa culo cenme taanri (300) yen. Pi tijuguwo pila pye paa metere nungba naa kongɔ yen.

Jɔlɔɔ kagala kɔlɔshyen ke kacɛn

15 ¹Kona, a m̀ si kacɛn wa yege yan wa yenjele na, wila pye ma gbɔɔ ma lere pari. Meregeye* kɔlɔshyen la wele, jɔlɔɔ kagbɔɔlo kɔlɔshyen la pye pe yeri. Koro ke yen jɔlɔɔ kagala punjo wogolo wele, katugu koro Yenjele li yaa li nanngbanwa pi kɔ ke ni.

²Ko punjo na, a m̀ si yaraga ka yan paa kɔɔje tonmo yen, mba pi yen ma veri le, kasɔn yen ma pinle pi ni. Mbele pàa cew ta wongbɔ wi na, naa wì yanlee wi mege ki numiyoro wi na, a m̀ si pe yan fun yeresaga wa kɔɔje tonmo mba pi yen ma veri le pi na. Yenjele li juruye pàa pye pe kee. ³Pàa pye na Yenjele li tunmbyee Moyisi wo naa Simbapyo wi ni pe yurugo ki koo na yuun fɔ:

«We Fɔ* Yenjele, yawa pi ni
fuun Fɔ,
ma kapyegele kè tugbɔlo ma pye
kafɔnngɔlo!»

†14.14: Dani 7.13.

†14.15: Zhoue 4.13.

Mboro ña tara woolo pe
 Wunluwɔ*,
 ma konɔgolo kè sin ma pye
 kaselege wogolo!
 4 We Fɔ, ambɔ wi se fyɛ ma yɛgɛ?
 Ambɔ wi sɔɔn gbɔgɔ?
 Katugu mboro nuɔgba ma yen
 kpoyi*.
 Tara nuɔgba nuɔgba pyew ti
 woolo pe yaa ka pan mbe
 kanɔguuro kan ma jegele
 mbɔɔn gbɔgɔ,
 katugu mɔɔ kasinɔgele ke naga
 ma ke filige.»

**YENŊELE LI NANGBANWA
 WɔJENGELE KɔLɔSHYEN**

15.5--16.21

**Meregeye kɔlɔshyen naa jɔlɔgɔ
 kagala kɔlɔshyen senre**

5 Ko punɔgo na, a m̀ si sherigo
 gbɔgɔ* ki yan k̀ yenge wa
 yenɔgele na, Yenɔgele li yɔn finliwɛ*
 paraga go* ye. 6 Jɔlɔgɔ kagbɔgɔlɔ
 kɔlɔshyen ke yen meregeye
 kɔlɔshyen mbele kɛɛ, a pè si yiri
 wa sherigo gbɔgɔ ki ni. Len* jese
 paritiyɔnrɔ tila pye pe na, ma
 filige na yengele. Pàa pe yɛɛ pɔ te
 kurusijaraye ni wa pe kotoɔo ti na.
 7 A yaara yenwere tijere ki nuɔgba
 si te wɔjenɔgele kɔlɔshyen kan
 meregeye kɔlɔshyen pe yeri, ke yen
 ma yin Yenɔgele na li yen yinwege
 na fɔ sanga pyew li nanɔnɔnwa
 pi ni. 8 A sherigo gbɔgɔ k̀ si yin
 wirige ni, Yenɔgele li gbɔgɔwɔ naa
 li yawa pi kala na. Lere kpe saa

ya ye wa sherigo gbɔgɔ ki ni fɔ
 jɔlɔgɔ kagbɔgɔlɔ kɔlɔshyen ke yen
 meregeye kɔlɔshyen mbele kɛɛ ke
 sa pye ke yɔn fili.

**Yenɔgele li nanɔnɔnwa wɔjenɔgele
 senre**

16 1 Kona, a m̀ si magala
 ɔnɔnɔnwa la logo ma yiri
 wa sherigo gbɔgɔ* ki ni naga
 yuun meregeye* kɔlɔshyen pe kan
 fɔ: «Yenɔgele li nanɔnɔnwa pi yen
 wɔjenɔgele ngele ni, yaa kee ye sa ke
 nawa yaara ti wo wa tara ti na!»

2 A merege konɔnɔnwa ẁ si kari
 ma saa wi wɔjenne li nawa yaara
 ti wo wa tara ti na. Kona, wɔnɔnɔ
 wi gbɔnrɔ tila pye leele mbele
 na, a paa wi yanlee wi gbogo, a
 sagbanpere si to poro na na pe yaa
 fɔ jenge.

3 A merege shyen woo ẁ suu
 wɔjenne li nawa yaara ti wo wa
 kɔgɔje wi ni. A tɔnmɔ p̀ si kanɔga
 ma pye paa gboo kasanwa yen.
 Yaara yenwere nda fuun tila pye wa
 kɔgɔje wi ni, a t̀ si ku.

4 A merege taanri woo ẁ suu
 wɔjenne li nawa yaara ti wo wa
 gbaanla poro naa puluyo yi ni, a
 ti tɔnmɔ p̀ si kanɔga kasanwa.

5 Kona, merege ña wi yen tɔnmɔ
 pi go na, a m̀ si logo wi yeri fɔ:
 «Ma yen ma sin ma ki kiti wi kɔn
 yɛɛn, mboro ña ma yen kpoyi*,
 mboro ña ma yen wa konaa màa
 pye wa. 6 Katugu pè Yenɔgele li leele
 kpoyi* poro naa Yenɔgele yɔn senre
 yofenne* pe gbo ma pe kasanwa pi
 wo, yinɔgɔ mà kasanwa kan pe yeri

pe wɔ, ko kɪ daga pe ni.» ⁷ Kona, a mɪ si magala la logo ma yiri wa saraga wɔsaga* ki ni na yuun fɔ: «Ee, we Fɔ* Yɛnɛle, yawa pi ni fuun Fɔ, ma kiti kɔn kagala ke yen kaselege ma sin!»

⁸ A mɛrɛgɛ tijɛrɛ woo wɪ suu wɔjɛnnɛ li nawa yaara ti wo wa yɔnlɔ ki na, a kɪ si fanɔga ta mbaa leele pe sorogi ki kasɔn ki ni. ⁹ A kafugo ndorogo kila leele pe sori. A pɛ si Yɛnɛle li mɛgɛ ki jɔgɔ, lo na ki jɔlɔgɔ kagbɔgɔlɔ kaa yinrigi wa li yawa pi ni we, ɛɛn fɔ, pee yenle mbe pe kapere ti jen mberi yaga, mbe Yɛnɛle li gbɔgɔ.

¹⁰ A mɛrɛgɛ kanɔurugo woo wɪ suu wɔjɛnnɛ li nawa yaara ti wo wa wɔngbɔ wi wunluwɔ jɔngɔ ki na. A wɔngbɔ wi wunluwɔ pɪ si ye wa wɔwɔ pi ni. A leele pe nɛɛ pe ɔgayinɔgele ke nɔɔri yama pi kala na. ¹¹ A pɛ si Yɛnɛle na wa naayeri li mɛgɛ ki jɔgɔ pe yama naa pe sagbanra ti kala na, ɛɛn fɔ, pe sila pe kapyere ti jen mberi yaga.

¹² A mɛrɛgɛ kɔgɔlɔni woo wɪ suu wɔjɛnnɛ li nawa yaara ti wo wa Efirati gbaan gbeɛ wi na. A gbaan tɔnmɔ pɪ si waga, janɔgo mbe torosaga kan wunlumbolo mbele paa paan ma yiri wa yɔnlɔ yirisaga pe yeri. ¹³ A mɪ si yinne tipegele taanri yan, kàa pye paa ɔgbeye yen. Nunɔgba la yiri wa yarifelegɛ* ki yɔn, a nunɔgba yiri wa wɔngbɔ wi yɔn, a nunɔgba yiri wa Yɛnɛle

yɔn senrɛ yofɔ* yagboyoo wi yɔn. ¹⁴ Gboshugulo yinɔgele wele, ke yen na kafɔnɔgɔlɔ piin. Ke yen na kee dunruya wunlumbolo pe ni fuun pe kɔrɔgɔ, janɔgo mbe pe gbogolo Yɛnɛle na yawa pi ni fuun Fɔ, li piligbɔgɔ malaga gbɔngɔ ki kala na.

¹⁵ «Ye wele, mi yen na paan paa yoo yen! Lere ɔa ka koro yɛnɛ† mbaa wi yaripɔrɔ ti wele, janɔgo wiga kaa yanri witiwaga ni paa wi fɛrɛ ti yaan, fɛrɛwe yen wi woo.»

¹⁶ A yinɔgele kɛ si wunlumbolo pe gbogolo wa laga ɔga pe yinri Arimagedɔn† Eburuye senrɛ ti ni.

¹⁷ A mɛrɛgɛ kɔlɔshyen woo wɪ suu wɔjɛnnɛ li nawa yaara ti wo wa tifelegɛ ki ni. A magala gbɔlɔ là si yiri wa wunluwɔ* jɔngɔ ki ni, wa sherigo gbɔgɔ ki ni, na yuun fɔ: «Kɪ pye makɔ!» ¹⁸ A Yɛnɛle li si yengele, a maganɔgala yiri, a yɛnɛle gbaanra pye, a tara tɪ yege ɔgbanga. Tara tɪla yege ɔgbanga yege ɔga na, ki si fa pye maga le leele pe yen laga tara ti ni. ¹⁹ A cagbɔgɔ kɪ kɔn ma yiri kɔnsaga taanri. A tara nunɔgba nunɔgba pyew ti cara tɪ toori. A Yɛnɛle li nawa to Babilɔni cagbɔgɔ ki na, mali nanɔbanwa gbɔɔ duven wi kan ki yeri wa li wɔjɛnnɛ li ni kuu wɔ. ²⁰ A lɔgɔ furo* ti ni fuun tɪ liwi, yanwira si yan naa. ²¹ A sinndeere tisaga si pan, a sinndeere tɪ toori tugbɔrɔ leele pe na, ti ni fuun

†16.15: Ko kɔrɔ wo yen mbe cɛn ki cɛnwɛ.

†16.16: *Arimagedɔn*: Ko kɔrɔ wo yen yanwiga ɔga pe yinri Megido, Kiti 5.19; 2 Wunlu 23.29-30.

nunḡba nunḡba ti mbaa culo nafa shyenzhyen yɔn ko tin. A leele pè si Yenḡele li meḡe ki jɔḡo ki sinndeere tisaga jɔḡo ki kala na, katugu ki jɔḡo kila ḡbɔḡo fɔ matoro.

BABILONI CA KI TONGOWO KONAA ZHERUZALEMU CA FONḡO

17.1--22.5

Nanjaa ḡbɔɔ senre

17¹ Meregēye kɔḡshyen mbele wɔjḡḡele kàa pye pe kee, a nunḡba si pan mala pye fɔ: «Ta paan, mi yaa nanjaa ḡbɔɔ wi kiti kala li naga ma na, wo ḡa wi yen paa cagbɔḡo ḡga ki yen ma kan wa tɔnḡbɔɔ pi go na we. ²Tara na wunlumbolo pè keenre pye wi ni, a wi keenre duven wì tara woolo pe yigi†.»

³A mereḡe* wì silan le Yinne ni ma kari wa ḡbinri* wi ni. A mì si jele wa yan wi yen ma cen wɔnḡbɔ yeen wa na, Yenḡele li mejɔḡo mere la pye ma yɔnḡo ki wɔnḡbɔ wi lagapyew ki na. Yinre kɔḡshyen naa yenḡele ke kàa pye wi na. ⁴Yaripɔɔ sɔnḡbanga woro naa pariyyenre tiyɔnɔ tila pye jele wi na. Wìla wi yee fere te, naa sinndeere sɔnḡbanga woro konaa somu tiyɔn ni. Te wɔjenne la pye wi kee ma yin katijangara konaa wi keenre fyɔnɔ ti ni. ⁵Meḡe kà la pye ma yɔnḡo wa wi waleḡe ki na, ki kɔɔ wìla pye ma lara

ma yo fɔ: «Cagbɔḡo Babiloni, ḡga ki yen dunruya nanjaala poro naa wi katijangara ti nɔ we.» ⁶A mì sigi jele wi yan wì Yenḡele li leele kpoyi* poro naa Zhezu wi serēfenne mbele pàa ḡbo pe kasanwa pi wɔ, a pùu yigi paa sinme yen.

Naa mì kaa wi yan, a kì silan pari fɔ jḡḡe. ⁷A mereḡe wì silan pye fɔ: «Yinḡi na, a kì sɔɔn pari? Jele wi kala na li yen ma lara, mi yaa li naga ma na konaa wi yen ma cen wɔnḡbɔ ḡa na wi wolo li ni, ḡa yinre kɔḡshyen naa yenḡele ke ke yen wi na we. ⁸Wɔnḡbɔ ḡa mà yan, wìla pye faa yinwege na, een fɔ, wi woro yinwege na naa. Wi daga mbe yiri wa wetijugo* ki ni mbe kari wa wi ḡbosaga. Tara woolo mbele pe mere ti woro ma yɔnḡo wa yinwege sewe wi ni, maga le wa dunruya wi lesaga ki na, ki yaa ka pe pari, na paga wɔnḡbɔ wi yan we; katugu wìla pye yinwege na faa, een fɔ, wi woro yinwege na naa, pe yaa si kaa yan naa.

⁹«Ki laga ḡga ki daga tijinliwe ni mbe sigi kɔɔ wi jen. Yinre kɔḡshyen ti yen yanwira kɔḡshyen nda jele wi yen ma cen ti na. Wunlumbolo kɔḡshyen wele fun. ¹⁰Kanḡurugo wunluwɔ to pe ni mako, kɔḡɔlɔni woo wi yen naa wunluwɔ pi piin, kɔḡshyen woo wi fa pan ḡben. Na wiga ka pan, wagati jenri wi yaa pye ee. ¹¹Wɔnḡbɔ ḡa wìla pye yinwege na faa, een fɔ, wi woro yinwege na naa, wo jate wi yen

†17.2: Eza 23.17; Zhere 51.7.

wunluwɔ kɔlbtaanri woo. Wi yen wunlumbolo kɔlbshyen pe ni, wila kee wa wi gbosaga.

¹²«Yenŋeɛ ke ŋgele mà yan, wunlumbolo ke† wele, pe fa cɛn wunluwɔ pi na gben. Eɛn fɔ, pe yaa ka wunluwɔ fanŋga ki ta mbe cɛn wunluwɔ pi na, mbe leri nuŋgba pye woŋgbɔ wi ni. ¹³Ki wunlumbolo ke wele, pe nawa jatere wi yen nuŋgba, mbe pe yawa naa pe fanŋga ki kan woŋgbɔ wi yeri. ¹⁴Pe yaa ka malaga gbɔn Simbapyɔ wi ni, eɛn fɔ, Simbapyɔ wi yaa ka ya pe ni, katugu wi yen tafenne pe Fɔ* naa wunlumbolo pe Wunluwɔ*. Simbapyɔ wi woolo wele, poro mbele Yenŋeɛ lì yeri ma pe wɔ, a pè taga wi na, wo naa poro ni pe yaa ka ya pe ni fun.»

¹⁵A mɛrege wì silan pye naa fɔ: «Tɔnmɔ mba mà yan nanjaa wi yen ma cɛn pi na, po pi yen dunruya woolo*, naa janwa legere, naa tara nuŋgba nuŋgba pyew ti woolo, naa senre pyew ti leele wele. ¹⁶Yenŋeɛ ke ŋgele mà yan koro naa woŋgbɔ wi ni, pe yaa ka nanjaa wi panra mboo yaara ti ni fuun ti shɔ wi yeri, mboo yaga waga. Pe yaa kaa wire kara ti ka mboo sogo kasɔn ni wi kɔ pew. ¹⁷Katugu Yenŋeɛ ligi le wa pe nawa peli nandanwa kala li pye, pe pe yɔn ki wa nuŋgba, pe pe wunluwɔ fanŋga ki kan woŋgbɔ wi yeri fɔ Yenŋeɛ li senyoro ti sa pye ti yɔn fili.

¹⁸«Jele ŋa mà yan, wo wi yen cagbɔgɔ ye, ŋga ki yen ma cɛn wunluwɔ pi na wunlumbolo mbele laga tara na pe go na.»

Babilɔni ca ki togo senre

18¹ Ko kagala koro puŋgo na, a mì si mɛrege* wa yan naa wì yiri wa yenŋeɛ na na tinri. Fanŋga gbɔgɔ la pye wi ni, a wi gbɔgɔwɔ pì si yin ma tara ti ni fuun ti laga. ²A wì si gbele ŋgbanga ma yo fɔ:

«Kì to, Babilɔni cagbɔgɔ kì to†!

Kì kanŋga ma pye gboshugulo cɛnsaga

naa yinŋeɛ ŋgele ke yen fyɔngɔ* ni ke ni fuun larasaga,

naa sannjere nda ti yen fyɔngɔ ni Yenŋeɛ yege na, a ti mege kì pen ti larasaga.

³Katugu kì tara woolo pe ni fuun pe kan, a pège keɛnre pyendorogo duven wa wɔ. Tara na wunlumbolo pè keɛnre pye ki ni, a tara na safari wafenne pè penjagbɔrɔ ta ki yarijende legere ti kala na.»

⁴A mì si magala la yege logo ma yiri wa yenŋeɛ na, na yuun fɔ: «*Na woolo, ye yiri wa Babilɔni cagbɔgɔ ki ni†*, janŋgo yaga ka pye ki pinleyɛenle ki kapere ti na, mbe ye tasaga ta wa jɔlɔgɔ gbɔgɔ ŋga ki yaa to ki na ki ni. ⁵Katugu ki kapere tì tagala ti yeɛ na fɔ ma saa gbɔn wa yenŋeɛ na. A Yenŋeɛ lì nawa to ki katijangara ti na. ⁶Yege

†17.12: Dani 7.24.

†18.2: Eza 21.9.

†18.4: Zhere 51.45.

sara ye yala paa yege nga na ki ye sara we. Kapyere nda ki pye, yeri si shyen songoro ki na. Wajenne na kila yin ma kan ye yeri, yeli si shyen yin ki kan sinme mba pi weli welisaga shyen naa ma we mba kila kan ye yeri pi na. ⁷Kigi yee gbogo ma yarijende legere ta ki yee kan ma gbön yege nga na, ye jologo naa kunwo kayanga wa ki na ma fun. Mà jen ki yen naga yuun wa ki nawa ma yo fo: «*Mi yen ma cen laga paa wunlunjo yen. Mi woro nangunj, mi se kunwo kayanga jen fyew*†.» ⁸Ko ki ti jologo kagala ngele ke yen ma tege ki kan, ke yaa to ki na pilige nunjba ni. Koro yen: Kunwo, naa kunwo kayanga, naa funjo gbogo. Kasön ki yaa ka ki ni fuun ki sogo, katugu we Fo* Yenjele na li yen na kiti koon ki na, li yen fannga fo.»

⁹Tara na wunlumbolo mbele pe keenre ti pye ki ni ma yarijende legere ta ki ni, pe yaa kaa gbele mbaa kafonno waa, na paga kaga sogowo wirige ki yan we. ¹⁰Pe yaa ka yere wa lege jologo nga ki yaa ki ta ki fyere ti kala na, mbaa yuun fo:

«Jologo, yingi jologo nga!

How cagbogo Babiloni, mboro
nga ma yen fannga ni we!

Kiti wi kon ma na leri nunjba
ni!»

¹¹Safari wafenne mbele laga tara na, a paa gbele fun na kafonno waa ki kala na, katugu lere wa kpe woro na pe safari wayaara ta loo naa fyew. Ki safari wayaara ti nda:

¹²Te, naa warifuwe, naa sindeere

songbanga woro, naa somu tiyoon, naa len* paara tiyoon, naa paara songbanga woro, naa paara tiyoon nda pe yinri sowa, naa pariyaenre tiyoon ta ni, naa tire nuwo taan cenle pyew ti ni, naa yaara nda fuun ti gbegele solo nganla ni, naa yaara nda fuun ti gbegele tire songbanga woro ni, naa tuguyenre, naa tuguron, naa sinndelege nga pe yinri maribiri, ¹³naa sinme nuwo taan mba pe yinri kaneli, naa mba pe yinri aromati, naa latikoro, naa sinme nuwo taan mba pe yinri miiri*, naa wusuna nuwo taan*, naa duven, naa sinme, naa buru muwe, naa sholo, naa nere, naa simbaala, naa shonye, naa wotoroye, naa kulolo konaa leele yingele ni yere. ¹⁴A ki safari wafenne pe si cagbogo ki pye fo: «Yaara nda fuun ma pye na jaa mbe ta, ti sho ma yeri. Ma yarijende naa ma yaritiyoon ti ni fuun ti punjo ma yeri. Ma seri yan yenle ni naa fyew!» ¹⁵Safari wafenne mbele pe safari wi wa ma penjagboro ti ta wa ki ca ki ni, pe yaa ka yere wa lege jologo nga ki yaa ki ta ki fyere ti kala na. Pe yaa kaa gbele mbaa kafonno waa. ¹⁶Pe yaa kaa yuun fo:

«Jologo, yingi jologo nga cagbogo
ki na!

Ko nga ki leele paa pe yee po len
paara tiyoon ni,

naa paara songbanga woro, naa
pariyaenre tiyoon ni.

†18.7: Eza 47.8.

Pàa pe yee fere te, naa sinndeere
songbanga woro, naa
somu tiyoon ni. ¹⁷ A ki
yarijende legere ti ni fuun
ti joo leri nungba ni!»

Tonmakooro fevenne pe ni fuun,
naa mbele fuun pe maa pe tangala
li piin ti ni, naa tonmakooro nawa
tunmbyeele pe ni, naa mbele fuun
pe maa pe yon suro ti taa wa kooje
wi ni[†], pe si yere wa lege ¹⁸ nee
gbele ngbanga, naa pege sogowo
wirige ki yan we, na yuun fo: «Ca
ko ka fa yiri mbege cagbogo nga ki
bo!» ¹⁹ A pe nee taambogo koli naga
wuun wa pe yee yinre ti na yesanga ki
na, paa pye na gbele na kafonno waa[†]
na joo gi na yuun fo:

«Joo go, yingi joo go nga cagbogo
ki na!

Ki yarijende ti kala na, mbele
fuun tonmakooro yen pe
yeri wa kooje wi na, pe
pye penjagboro fenne.

A ki yaara ti ni fuun ti ko leri
nungba ni!»

²⁰ Yoro mbele wa yenjele na,
yaa yooori ki joo go pi
kala na.

Yoro mbele ye yen Yenjele li
leele kpoyi* fun, naa
pituumbolo*, naa Yenjele
yon senre yofenne*, yaa
yooori ki na!

Katugu Yenjele li kiti kon ki na,
tipege nga ki pye ye na ki kala
na!

²¹ Kona, a merege fannga fo wa
si sinndelege ka le paa tira gbenge
nga pe maa shoo tire ki na ki
yen, mee ki wa wa kooje wi
ni, ma yo fo: «Pa pe yaa ka
Babiloni cagbogo ki wa fannga ni
yee we, ki se ka yan naa yenle ni
fyew[†]. ²² Pe se ka juru magala, naa
yurukoo magangala, naa wegele
konaa mbanlaga magala logo wa
ma ni naa fyew. Pe se ka tunoo
ka jenf fo yan wa ma ni naa. Tira
nga pe maa shoo tire ki na, pe
se ka ki tirewe tinme pi logo wa
ma ni naa. ²³ Fitanla yanwa se ka
yan wa ma ni naa fyew. Pe se ka
joo go naa pi jo magala logo wa ma
ni naa. Ma safari wafenne poro paa
pye dunruya wi legoo wele. Ma
dunruya cengele woo lo pe ni fuun
pe fanla ma pe punoo ma lekara ti
ni.»

²⁴ Joo go to Babiloni ca ki na,
katugu Yenjele yon senre yofenne,
naa Yenjele li leele kpoyi konaa
leele mbele fuun paa gbo laga tara
ti na, pe pe kasanwa pi yan wa ki
ni.

19 ¹ Ko punoo na, a mi si
magala gboo la logo ma yiri
wa yenjele na paa janwa gboo
magala yen, ma yo fo:

«Aleluya*! Shoo go, naa gbo go go,
naa yawa pi yen we
Yenjele li woo;

² katugu li kiti koo go ki yen
kaselege ma sin.

[†]18.17: Eze 27.29.

[†]18.19: Eze 27.30-31.

[†]18.21: Zhere 51.64.

Nanjaa gbɔɔ ɲa wila pye na tara
woolo pe jogo wi nanjara
ti ni,

li kiti kɔn wi na.

Yenɲele li tunmbyeele mbele
wila gbo ma pe kasanwa
pi wo,

ligi fɔɔ ki tɔn wi na.»

³ A pè sho naa fɔ:

«Aleluya! *Cagbɔɔ ki sogowo
wirige ki yen na yinrigi fɔ
sanga pyew†!*»

⁴ Lelelele nafa ma yiri tijere poro
naa yaara yenwere tijere ti ni, ti
si kanɲguuro kan ma Yenɲele li
gbɔɔ, lo na li yen ma cen wa
wunluwɔ* jɔngɔ ki na we, ma yo fɔ:
«Anmiina*! Aleluya!»

Simbapɔ wi jayire liwen senre

⁵ A magala là si yiri wa wunluwɔ
jɔngɔ ki na, ma yo fɔ: «Yaa we
Yenɲele li sɔnni, yoro mbele fuun
ye yen li tunmbyeele, yoro mbele
yaa fye li yɛɛ we, piile naa
lelelele.» ⁶ A m̀ si magala gbɔɔ
la logo paa janwa gbɔɔ tinme,
naa tɔnɲgbɔɔ tinme konaa yenɲele
gbaanra ɲgbanga yen, laa yuun fɔ:
«Aleluya! Katugu we Fɔ* Yenɲele
na yawa pi ni fuun Fɔ, li cen li
wunluwɔ pi na! ⁷ Ye ti waa yɔɔɔri,
we pye nayinme ni, waa Yenɲele li
gbogo, katugu Simbapɔ wi jayire
ti gbɔn, wi jɔ wùu yɛɛ gbɛgele. ⁸ Pè
konɔ kan wi yeri wi len* paraga
tiyɔngɔ pɔ, ɲga ki yen na yengele
ma pye kpoyi*.» Ki len paraga

tiyɔngɔ, ko ki yen Yenɲele li leele
kpoyi* pe kasingɲele wele.

⁹ A merege* ẁ silan pye fɔ: «Ki
yɔnɔngɔ ma yo fɔ: Mbele pè yeri
Simbapɔ wi jayire liwen pi na,
ferewe yen pe woo!»

A ẁ silan pye naa fɔ: «Ki senre
nda ti yen Yenɲele li kaselege senre
jate.» ¹⁰ A m̀ si to wi jegele mboo
gbɔɔ, ɛɛn fɔ, a ẁ silan pye ma
yo fɔ: «Maga kaga pye! Katugu mi
yen mboro naa ma sefenne pe ni, ye
tunɲgo pyeyenle wa, poro mbele pè
Zhezu wi serɛya senre ti yigi we! Ta
Yenɲele lo gbogo!»

Zhezu wi serɛya senre to ti yen
nda Yenɲele yɔn senre yofenne* pe
maa yuun Yinne li fanɲga na.

Shɔn fuwe lugufɔ wi senre

¹¹ A m̀ si yenɲele li yan li yenge,
mee shɔn fuwe yan wa. ɲa wi yen
ma lugu ma cen wi na, poo yinri
Senre nungba yofɔ naa Kaselege.
Wi maa kiti kɔɔn na malaga gbɔɔn
kasingɲe ni. ¹² Wi yengele kaa yiin
paa kasɔn yinne yen. Wunluwɔ
ɲjagala legere yen wa wi go ki na.
Mege ka yen ma yɔnɔngɔ wi na, ɲga
lere kpe sigi jen na wo nungba ma.
¹³ Wila derigbɔɔ ka le, ɲga pè le
kasanwa. Pe maa wi yinri† «Yenɲele
senre.» ¹⁴ Malingbɔɔnɔnɔ mbele wa
yenɲele na, a pè si taga wi punɲo
na, ma lugu shɔn fiile na, ma pe
yɛɛ pɔ len paara tiyɔnɔ ni, nda ti
yen ma filige ma laga kpoyi*. ¹⁵ A
tokobi yɔn taan wa neɛ yinrigi wa

†19.3: Eza 34.10.

†19.13: Zhan 1.1-14; 1 Zhan 1.1.

wi yɔn, ɲa wi yaa tege mbaa cengele woolo pe gbɔɔn wi ni. *Wi yaa kaa pe yege sinni tugurɔn kannɔgala ni*[†]. Wi yaa ka ezezen* pire ti tangala wa ti pire tɔnmɔ wasaga ki ni, ko ki yen Yenɲele na yawa pi ni fuun fɔ li nanɲbanwa gbɔɔ we. ¹⁶Mege ka yen ma yɔnɔgɔ wi derigbɔgɔ naa wi jegbɔɔ li na, ma yo fɔ: «Wunlumbolo pe Wunluwɔ, naa tafenne pe Fɔ.»

¹⁷A m̀ si merege wa yan wi yere wa yɔnɔ ki ni. A ẁ si gbele ɲgbanga ma sannjere nda fuun ti yen na toro sire na wa naayeri ti pye fɔ: «Ye pan ye gbogolo[†] Yenɲele li liwen gbɔɔ pi na; ¹⁸ye wunlumbolo pe wire kara ti yɔli, naa sorodasheelee teele pe wire kara to naa shɔnye wire kara ti ni, naa shɔn lugufenne pe wire kara to naa leele pe ni fuun pe wire kara ti ni, kulolo naa leselee, naa piile naa lelele.»

¹⁹Ko punɲo na, a m̀ si wonɲɔ wo naa tara na wunlumbolo, naa pe malingbɔɔnɔ pe yan p̀e gbogolo mbe malaga gbɔn ɲa wi yen ma lugu ma cen shɔn wi na wo naa wi malingbɔɔnɔ pe ni. ²⁰A p̀e si wonɲɔ wi yigi, ma pinle Yenɲele yɔn senre yofɔ yagboyoo wi ni, wo wila kafɔnɲɔɔlɔ pye wonɲɔ wi yege na. Leele mbele wonɲɔ wi gbɔnɔ tila pye pe na, a p̀o yanle wi gbɔgɔ, wila pe fanla ma pe

punɲo ki kafɔnɲɔɔlɔ ke ni. A p̀e pe shyen pe yigi ma pe wa yenwegele na wa wegbɔgɔ kasɔn ki ni, ɲga ni kiribi* wi yen na sori we. ²¹ɲa wi yen ma lugu ma cen shɔn wi na, tokobi ɲa wila yinrigi wa wi yɔn, a ẁ si sanmbala pe gbo wi ni. A sannjere ti ni fuun t̀i pe kara ti yɔli ma tin ti na.

Yelee waga kelee kala

20¹Kona, a m̀ si merege* wa yan ẁ si yiri wa yenɲele na na tinri. Wetijugo* lakile naa jɔrɔgɔ gbenɲe la pye wi kee. ²A ẁ si yarifelege* ki yigi, wɔɔgɔ lege[†] ye, ko ki yen Mege jɔgɔfɔ we, naa Sɔtanla we. A ẁ suu pɔ mboo yaga wa fɔ sa gbɔn yelee waga kelee (1 000), ³mee wi wa wa wetijugo ki ni, maga yɔn ki sɔgɔ lakile wi ni, ma tegerɲe tege ki na, janɲo yarifelege kiga ka ya yiri wa ki ni mbaa cengele woolo pe fanla mbaa pe punɲu fɔ yelee wagakelee (1 000) li sa kɔ. Ko punɲo na, ki daga pege sanga pege yaga ki wagati jenri pye.

⁴A m̀ si wunluwɔ* jɔnɔ yan. Mbele p̀aa pye ma cen ti na, a p̀e fanɲga kan pe yeri paa kiti kɔɔn. Mbele yinre p̀aa kɔlɔgi, katugu p̀aa Zhezu wi serɲya wo naa Yenɲele senre ti yari, naa mbele pe sila wonɲɔ wo naa wi yanle wi gbɔgɔ, pee si yenle pe wonɲɔ wi gbɔnɔ

[†]19.15: Yuuro 2.9.

[†]19.17: Eze 39.17.

[†]20.2: Zhenɲe 3.1.

ti taga pe walere naa pe keyen† yi na, a mi si pe yinngede ke yan. A pe si yen ma yiri wa kunwo pi ni ma wunluwo pi pye Kirisi* wi ni ja ma saa gbɔn yeƣe wagakele (1 000). ⁵Kuulo sanmbala poro sila yen fo yeƣe wagakele (1 000) li saa ko. Ko ki yen kuulo pe yenme konɔbanmba we. ⁶Mbele pe pe tasaga ta wa kuulo pe yenme konɔbanmba pi ni, ferewe yen pe woo, a pe yen Yenngede li leele kpoyi*. Kunwo shyen† woo pi se fannga ta pe na naa, een fo, pe yaa ka pye Yenngede lo naa Kirisi wi ni pe saraga wofenne*. Pe yaa ka wunluwo pi pye wi ni ja mbe sa gbɔn fo yeƣe wagakele (1 000).

Zhezu wi ya Sotanla wi ni

⁷Na yeƣe wagakele (1 000) liga ka ko, pa pe yaa Sotanla wi wo wa wi kaso wi ni mboo wa. ⁸Kona, wi yaa kari mbe saa cengele woolo mbele pe yen dunruya wi go tijere ki na pe fanla, ko ki yen Gogi naa Magogi† we. Wi yaa ka pe gbogolo malaga ki kala na, pe yaa ka lege paa kogɔje yɔn taambuɔ ki yen. ⁹A pe si tara ti ni fuun ti togo wa na paan, mee pan ma Yenngede li leele kpoyi pe censaga konaa ca nga ki Yenngede li ndanla jenge ki maga. *Een fo, a kasɔn si yiri wa yenngede na ma to pe*

na ma pe sogo pew†. ¹⁰Kona, a pe si Sotanla na wila pye na pe fanla wi wa wa wegbɔgo kasɔn ki ni, ko nga kiribi* wi yen na sori wa we, wa laga nga pa a wongbo wo naa Yenngede yɔn senre yofɔ* yagboyoo pe wa we. Pe yaa kaa jolo wa sɔnlo naa yembine fo sanga pyew.

Kiti punɔgo woo wi kɔngɔ senre

¹¹Kona, a mi si wunluwo jongo gbenge fige ka yan, naa na wi yen ma cen ki na wi ni. A tara to naa naayeri wi ni, ti si fe ma yiri wa wi yege sɔgoɔ, pe siri yan naa fyew. ¹²Kona, a mi si kuulo pe yan, piile naa lelele, yeresaga le wunluwo jongo ki yege na. A seweele pe si yenge. A sewe wa si nuru naa ma yenge, na wi yen yinwege sewe we. A pe si kiti kon kuulo pe na ma yala pe kapyegele ke ni, ngele ka pye ma yɔnlogɔ wa seweele pe ni we. ¹³A kogɔje wi si kuulo mbele pa pye wa wi ni pe yirige ma pe kan. Kunwo po naa kuulo tara* ti ni, a ti kuulo mbele pa pye wa ti ni pe yirige ma pe kan fun. A pe kiti kon kuulo pe ni fuun nunɔba nunɔba pe na ma yala pe kapyegele ke ni. ¹⁴A pe kunwo po naa kuulo tara ti wa wa wegbɔgo kasɔn ki ni. Ki wegbɔgo kasɔn ko ki yen kunwo shyen woo we. ¹⁵*Lere na fuun wi*

†20.4: Naga 13.1,16.

†20.6: *Kunwo shyen woo*: Po pi yen wegbɔgo kasɔn ye. Lere na ka po ta wi yaa pye mbe lali Yenngede li ni pew.

†20.8: *Gogi naa Magogi*: Poro pe yen Yenngede li mbenfenne wele, pe maa wiin li ni; Eze 38.2.

†20.9: 2 Wunlu 1.10-12.

mεge ki woro ma yɔnlɔɔ wa yinwege sewe wi ni†, pàa wo wa wa wegboɔ kasɔn ki ni.

**Naayeri fɔnɔɔ naa
tara fɔnndo kala**

21 ¹ *Kona, a mì si naayeri fɔnɔɔ naa tara fɔnndo yan†, katugu naayeri kongbanɔa wo naa tara kongbannda ti ni, tì toro ma kɔ. Kɔɔje sila pye wa naa. ² A mì si ca kpoyi* ki yan, Zheruzalemu fɔnɔɔ we, a kì yiri wa naayeri wa Yenɔɔle li tanla na tinri, ma gbegele paa piɔ yen, ɔa wùu yεe fere wi pɔlɔ kan. ³ A mì si magala gbɔlɔ la logo ma yiri wa wunluwɔ* jɔnɔɔ ki ni, laa yuun fɔ: «Wele, Yenɔɔle li cɛnsaga ki yen wa leele pe sɔɔwɔ! Li yaa koro wa pe ni, pe yaa pye li woolo†, Yenɔɔle lo jate li yaa pye pe ni mbe pye pe Yenɔɔle. ⁴ Li yaa ka yentunwɔ pi ni fuun pi tulu mboo wɔ wa pe yengele ke ni†. Kunwɔ se ka pye wa naa, kunwɔ kayanɔa se ka pye wa naa, nakoma gbelege, nakoma kayanɔa, katugu yaara kongbannda tì toro ma kɔ.»*

⁵ *Kona, ɔa wi yen ma cɛn wa wunluwɔ jɔnɔɔ ki na wì sho fɔ: «Yinɔɔ mi yen na yaara ti ni fuun ti piin fɔnndo.» A wì silan pye fɔ: «Kì yɔnlɔɔ, katugu na senre nda ti*

yen kaselege senre, nda ti daga lere mbe taga ti na.»

⁶ *A wì silan pye naa fɔ: «Kì pye ma kɔ†. Mi yen Alifa* naa Omɛnɔa*, Lesaga naa Kɔsaga. Wɔɔɔ yen ɔa na, mi yaa pulugo yinwege tɔnmɔ kan wi yeri wi wɔ waga. ⁷ Ɔa ka cew ta, wi yaa pye ki yaara nda ti kɔɔɔ lifɔ. Mi yaa pye wi Yenɔɔle, wi pye na pinambyɔ†. ⁸ Eɛn fɔ, mbele pe maa fyε, naa mbele pee taga, naa katijangara pyefenne, naa legbolele, naa kɛɛnre lifenne, naa lekaala, naa yarisunndo sunvenne, naa yagboyoolo pe ni fuun pe yaa ka pe tasaga ta wa wegboɔ kasɔn ki ni, ɔga ni kiribi* wila sori we. Ko ki yen kunwɔ shyen woo we.»*

Zheruzalemu fɔnɔɔ senre

⁹ *Kona, wɔjɛnɔɔle kɔlɔshyen ɔgele kàa pye ma yin jɔlɔɔ kagala kɔlɔshyen punɔɔ wogolo ke ni, kàa pye mɛregeye* kɔlɔshyen mbele kɛε, a wo wà si pan mala pye fɔ: «Pan laga, mi yaa piɔ wi naga ma na, Simbapɔ wi jɔ we.»*

¹⁰ *A Yinnekpoyi lè si ye na ni, a mɛrege wì si kari na ni yanwiga titɔnlɔɔ ka na, mɛε ca kpoyi Zheruzalemu ki naga na na. Kila yiri wa naayeri wa Yenɔɔle li tanla na tinri. ¹¹ Yenɔɔle li gbɔɔwɔ yanwa pila pye wa ki*

†20.15: Yuuro 69.29.

†21.1: Eza 65.17.

†21.3: Zaka 2.15.

†21.4: Eza 25.8.

†21.6: Kì senre ti kɔɔ wowi ɔa fɔ: Ɔga mì yo mìgi pye makɔ.

†21.7: 2 Sami 7.14; Zaka 8.8.

ni. Ca ki yanwa pila pye na yiin paa sinndelege sɔnɔgbanga wogo yen, paa zhasipi* sinndelege sɔnɔgbanga wogo yen, nga pe maa wele na yaan wa ki kee nga na ma mbe yo kirisitali* wi. ¹²Mbogo gbɔɔ titɔnɔɔ la pye maga maga, maga fili. Yeyɔnrɔ ke ma yiri shyen tɪla pye ki na. Mɛregeye ke ma yiri shyen la pye ma cɛn ki yeyɔnrɔ ti na nari go singi. Izirayeli* cengele ke ma yiri shyen ke mɛre tɪla pye ma yɔnɔɔ ki yeyɔnrɔ ti na. ¹³Yeyɔnrɔ taanrindaanri la pye ca ki kee tijere ki ni fuun ki na: taanri la pye wa yɔnɔ yirisaga kee yeri, taanri la pye wa yɔnɔparawa kamɛnge kee yeri, taanri la pye wa yɔnɔparawa kalige kee yeri, taanri la pye wa yɔnɔ tosaga kee yeri†. ¹⁴Ca ki mbogo nɔɔ kɪla pye ma cɛn sinndeere ke ma yiri shyen na. Simbapyɔ wi pitunmbolo* ke ma yiri shyen pe mɛre tɪla pye ma yɔnɔɔ ki sinndeere ti na.

¹⁵Mɛrege ɲa wɪla pye na para na ni, te kanɲgala† la pye wi yeri, laga taanla wolo, mbe ca ko naa ki yeyɔngɔ naa ki mbogo ki taanla. ¹⁶Ca ki keyen tijere yi ni fuun yi yen ma yala. Ki titɔnɔwɔ po naa ki gbeme pi yen ja. A mɛrege wɪ si ca ki taanla wi kanɲgala li ni, ma sigi yan ki yen culo waga shyen naa cenme shyen†. Ki titɔnɔwɔ, naa ki gbeme, naa ki

yagawa pi ni fuun pila pye ja. ¹⁷A mɛrege wɪ si mbogo ki taanla fun, maga yan ki yen mɛtere nafa taanri ma yiri ke ma yiri shyen†, ma yala leele pe laga taanlayaraga ki ni, nga ki yen nɔnɔba mɛrege wi wogo ki ni we. ¹⁸Paa ca ki mbogo ki kan zhasipi sinndeere sɔnɔgbanga woro ni, mɛe ca jate ki kan te piiri ni, ɲa wi yen paa veri fuwe yen. ¹⁹Paa ca ki mbogo nɔɔ ki fere sinndeere sɔnɔgbanga woro ti cenle pyew ti ni. Ki nɔɔ sinndelege kɔnɔbanɲa kɪla pye zhasipi sinndelege. Ki shyen wogo kɪla pye safiri*. Ki taanri wogo kɪla pye kaliseduwani*. Ki tijere wogo kɪla pye emerodi*. ²⁰Ki kanɲurugo wogo kɪla pye ɔnikisi*. Ki kɔɔɔni wogo kɪla pye sariduwani*. Ki kɔɔshyen wogo kɪla pye kirizoliti*. Ki kɔɔtaanri wogo kɪla pye berili*. Ki kɔɔjere wogo kɪla pye topazi*. Ki ke wogo kɪla pye kirizopirazi*. Ki ke ma yiri nɔnɔba wogo kɪla pye yasenti*. Ki ke ma yiri shyen wogo kɪla pye ametisiti*. ²¹Ca ki yeyɔnrɔ kɔɔɔ ke ma yiri shyen ti yen somu piile ke ma yiri shyen. Kɔɔɔ nɔnɔba nɔnɔba pyew ki yen somu pyɔ nɔnɔba. Ca nawa kɔnɔɔɔ kɪla pye te piiri ni, paa veri yen, ɲa pe maa wele na yaan wa wi kee nga na.

²²Mi sila sherigo gbɔɔ* yan wa ki ca ki ni, katugu we Fɔ Yenɲele

†21.13: Eze 48.31-34.

†21.15: Eze 40.3,6.

†21.16: 2 200.

†21.17: Naga 13.18; Eze 48.16-17.

na yawa pi ni fuun fɔ lo naa Simbapɔ wi ni, poro pe yen ki sherigo gbɔgɔ ye. ²³Ca kii jori yɔnlɔ yanwa kala, nakoma yenge yanwa kala, katugu Yenɲele li gbɔgɔwɔ po pi yen ki yanwa we, a Simbapɔ wi yen ki fitanla. ²⁴Tara woolo pe yaa kaa tanri ki yanwa pi na. Tara na wunlumbolo pe yaa kaa paan pe gbɔgɔwɔ pi ni mbaa pi kaan†. ²⁵Ki ca yeyɔnrɔ ti se ka tɔn sɔnlɔ na fyew, katugu yembinɛ se ka pye wa. ²⁶Pe yaa ka pan tara woolo pe gbɔgɔwɔ naa pe sɔnmɔ pi ni wa ki ni. ²⁷Fyɔngɔ* yaraga se ka ye wa ki ca ki ni, nakoma lere ŋa wi maa katijangara piin konaa ŋa wi maa finlele, ndɛɛ mbele pe mɛrɛ ti yen ma yɔnlɔgɔ wa Simbapɔ wi yinwege sewɛ wi ni poro.

22¹Kona, a mɛrɛgɛ* wì si yinwege tɔnmɔ gbaan wi naga na na fun, a pila yengele ndɛɛ kirisitali* wi, na yinrigi wa Yenɲele lo naa Simbapɔ wi ni pe wunluwɔ* jɔngɔ ki ni, ²na fuun wa ca nawa koŋgbɔgɔ ki nandogomɔ. *Yinwege tige yen gbaan wi koŋgo shyen ki na, ki ma se sesaga ke ma yiri shyen yele li ni, ko kɔrɔ wo yen fɔ ki ma se yenge pyew. Ki tige werɛ ti yen mbaa tara nunɲba nunɲba pyew ti woolo pe shoo†.* ³Yenɲele li danɲa ki se ka to yaraga ka na wa ki ca ki ni fyew.

Yenɲele lo naa Simbapɔ wi ni pe wunluwɔ jɔngɔ ki yaa ka pye

wa ca ki ni, Yenɲele li tunmbyeele pe yaa kaa li gbogo. ⁴Pe yaa kali yege ki yan, li mɛge ki yaa ka pye mbe yɔnlɔgɔ wa pe walɛrɛ ti na. ⁵Yembinɛ se ka wɔ naa. Pe se ka jori fitanla yanwa kala, nakoma yɔnlɔ yanwa kala, katugu we Fɔ* Yenɲele li yaa kaa yanwa yinrigi pe kan. *Pe yaa ka pye wunlumbolo fɔ sanga pyew†.*

SENRE PUJGO WORDO KONAA DUWAW SENRE

22.6-21

Zhezu wi panga senre

⁶Kona, a mɛrɛgɛ wì silan pye fɔ: «Ki senre nda ti yen kaselege senre, ti daga lere mbe taga ti na. We Fɔ Yenɲele na li Yinne li kan li yɔn senre yofenne* pe yeri, lili mɛrɛgɛ wi torogo, sanni jenri, ŋa ki daga mbe pye, wi pan wigi naga li tunmbyeele pe na.»

⁷Zhezu wì yo fɔ: «Wele, sanni jenri mila paan! Mbele paa ki sewe ŋa wi Yenɲele senyoro ti gbogo, ferɛwe yen pe woo!»

⁸Mi Zhan, mīgi kagala ke logo ma ke yan. Na mila kaa ke logo ma ke yan, mɛrɛgɛ ŋa wila ke naga na na, a m̀ si to wi jegele mboo gbɔgɔ.

⁹Ɛɛn fɔ, a wì silan pye fɔ: «Maga kaga pye! Mi yen mboro naa ma sefenne pe ni ye tunɲgo pyeyenle wa, poro mbele pe yen Yenɲele yɔn

†21.24: Eza 60.3-5.

†22.2: Eze 47.12. Veriseye mbele pe wele fun wa Zhene 2.9; 3.22 wi ni.

†22.5: Dani 7.27.

senre yofenne, naa mbele paa ki sewe ɲa wi senre ti gbogo we. Ta Yenɲele lo gbogo!»

¹⁰Kona, a wì silan pye naa fɔ: «Maga kaga sewe ɲa wi Yenɲele senyoro ti yaga larawa, katugu ti kagala ke pyesanga wì yɔngɔ. ¹¹ɲa wi woro ma sin, wi koro wa wi mbasinme pi ni. ɲa wi yen fyɔngɔ* ni, wi koro wa wi fyɔngɔ ki ni. ɲa wi yen ma sin, wi koro wa wi sinme pi ni. ɲa wi yen kpoyi*, wi koro kpoyi.»

¹²Zhezu wì yo fɔ: «Wele, sannii jenri mi yaa pan! Mi yaa pan na sara wi ni mbe pan mbe lere nunɓba nunɓba pyew wi sara mbe yala wi kapyege ki ni. ¹³Mi yen Alifa* naa Omenɓa*, koɓɓbanɓa naa puɓɓofɔ, lesaga naa kosaga.»

¹⁴Mbele ka pe deere titɔɔrɔ ti jogo, jaɓgo mbe ta mbe yinwege tige pige ka ka konaa mbe ye wa ca ki yeyɔɔrɔ ti ni, ferewe yen pe woo. ¹⁵Mbele pe yaa koro wa funwa na, poro wele katijangara pyefenne wele, naa lekaala, naa keenre lifenne, naa legboleele, naa yarisunndo sunvenne konaa mbele fuun pe maa finlele senyoro ni naa kapyegele na!

¹⁶«Mi Zhezu, mila merɓe wi tun wi sa ki kagala ke yari ye kan

wa legiliziye* pe ni. Muwi mi yen ninɓe naa Davidi wi setirige pyɔ* we. Mi yen lalaaga wɔnnɔ* na li maa yiin we.»

¹⁷Yinnekpoyi lo naa piɓɔ wi ni pe yen naga yuun fɔ: «Ta paan!»

ɲa kaga logo, wila ki yuun fun fɔ: «Ta paan!»

Wɔɔɔ yen ɲa na, wila paan. ɲa wila yinwege tɔnnɔ pa jaa, wi yaa pi ta waga.

Senre puɓɓo woro

¹⁸Mbele paa ki sewe ɲa wi Yenɲele senyoro ti nuru, mi Zhan mila ki yuun naga ɲɓbanni pe ni fɔ: «Na lere wa ka senre ta taga ti na, jɔɓɓɔ kagala ɲgele ke yen ma yɔnɓɔɓɔ laga ki sewe ɲa wi ni, Yenɲele li yaa ke taga wi kan. ¹⁹Na lere wa ka si senre ta wɔ laga ki sewe ɲa wi Yenɲele senyoro ti ni, tasaga ɲga wi yaa ta wa yinwege tige pige ko naa ca kpoyi ki ni, Yenɲele li yaa ti shɔ wi yeri, to nda ti kagala ke yen ma yɔnɓɔɓɔ laga ki sewe ɲa wi ni we.»

²⁰Zhezu ɲa wila ki kagala ke yuun na ke finligi, wì yo fɔ: «Ee, sannii jenri mila paan!»

Anmiina*! Ta paan we Fɔ Zhezu!

²¹We Fɔ Zhezu wi yinme pi pye leele pe ni fuun pe ni!